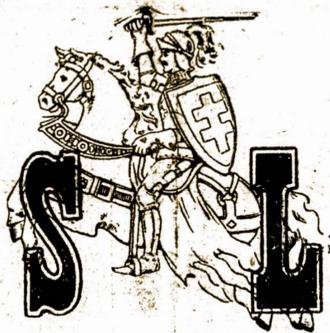

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 9

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 1 d. Kovo (March), 1923 me.

KAINA 5 CENTAI.

Vol. IX.

SMALENUOSE LIETUVIAI SU LENKAIS TARIASI KAIP PASIDALINT NEUTRALIŠKĄ ZONĄ. KLAIPĖDOJ IŠKELTA LIETUVOS VĒLIAVA.

Lietuviai lenkus išvijo iš užimtų punktų lietuvių pusėje. Rusija protestuoja už suteikimą Lenkijai tiesų naudotis Klaipėdos priepilauka. Rusija nori taisyti Lietuvą su Lenkija. Belgija grasina Francūzijai. Konfiskavo 12 bilijonų markių. Užtiko siunčiamus Airijai ginklus. Pasmerkė 30 straiķierių.

LIETUVIŲ DERYBOS SU LENKAIS.

Varšava, Lenkijoje (telegramas "New York Times"). Šiandien, 17 Vasario dienoj, trys Lietuvos ir trys Lenkijos valdininkai susažavo į Smolniki (turbūt Smalėnai, Seinų apskrityj) tartis kaip padalinta turi but neutrališka zona tarp Lietuvos ir Lenkijos, sulyg nurodymo tautų lygos. Prasiđėjus deryboms, neutrališkoj zonoj mušiai tarp lietuvių ir lenkų tapo pertraukti.

TAUTŲ LYGOS NOTA LIETUVAI.

Varšava, Lenkijoje. Tautų lyga pasiuntė Lietuvos valdžiai notą, kurioje liepiama talkytis su Lenkija kaip dėl neutrališkos zonos padalinimo taip ir dėl Klaipėdos, kurioje duodama Lenkijai tiesos naudotis priepilauka. Toje pačioje notoje reikalaujama Lietuvos pasiaiškinimo, kodėl Klaipėdos burgomistras Budrys, po iškėlimui Lietuvos vėliavos Klaipėdoje, iš ten išvarė dr. Szarotą, lenką.

VIVIANO PASARGA LIETUVAI.

Geneva, Šveicarijoje. Tautų Lygos pirmininkas M. Viviani pasiuntė Lietuvos valdžiai raštą, kuriuomi prasergsti Lietuvą nuo gresiančio jai pavojaus, jei Lietuva mėgintų išsauti karę neutrališkoj zonoj ties Vilnium. Jis vardu tautų lygos paaškina, kad neutrališka zona yra tik tuomlaikinis rubežius tarp Lietuvos ir Lenkijos ir jis turi but išrištas be pakėlimo ginklo, nes kitaip, lyga atmindama Lietuvos atstovų išsireiškimus, bus priversta panaudoti savo autoritetą.

VIVIANO PAMOKSLAS LENKAMS.

Geneva, Šveicarijoje. Viviani pasiuntęs Lietuvai pasargą, dar ir pamokslą pasakė lygos susirinkime, kur slėpdamas peraiškų savo vienpusiavimą, savo pamokslu palietė ir Lenkiją. Jis abiem pusėm duoda pasargą vengt karės sukūrimo už Vilnių keno Vilnius nebutų, lenkų ar lietuvių, vistiek jo galutinas išrišimas turės but atliktas tarpautiškais keliais, be vienos ar kitos pusės ginklo. Galiausiai jis turbūt netyčia prasiarė, kad lenkai šiuom kartu nuėjo pertoli.

LIETUVIAI LENKUS IŠVIO.

Washington, D. C. Pastaromis dienomis Lietuvos Informacijų Biuras gavo žinią iš Kauno, kad Lietuvos kariūmenė, su pagelba neutrališkos zonos milicijos, keliuose punktuose įsiveržusius lenkus lietuvių pusėn, išvijo atgal. Susirėmimuose keliatas lenkų oficerų teko lietuvių nelaisvėn.

RUSIJOS PROTESTAS UŽ KLAIPĖDĄ.

Moskva, Rusijoje. Rusijos užrubežiu ministeris Čičerin pasiuntė notą Lietuvai, Lenkijai, Italijai, Belgijai, Vokietijai Anglijai ir Francūzijai, kurioje protestuojama už Klaipėdos apsprendimą be Rusijos balso, ypač protestuojama už suteikimą Lenkijai tiesų naudotis Klaipėdos priepilauka, kurios vietoj turėjo tiesos but suteikta Rusijai.

LENKAI PROVOKUOJA LIETUVA.

Lenkija kasdien leidžia Paryžiu žinias, provokuojančias Lietuvą, buk Lietuva rengia užpuolimą neutrališkos zonos kad atimt Vilnių, kad lietuviai nelaisvėn yra paėmę francuzus ir anglus oficerus, kad Anglija Lietuvai jau pasiuntė ultimatumą, kad Lietuvos kariūmenėje yra daugiau vokiečių negu lietuvių, ką lenkai yra susekė iš nelaisvėn paimtų lietuvių kareivių, bet tas jų žinias ikišiol nepatvirtino nė Londonas, nė Paryžius.

SIULOSI SUTAIKYT LIETUVIUS SU LENKAIS.

Washington, D. C. (LIB). Rusijos užrubežiu ministeris Čičerin išteikė Lietuvai ir Lenkijai notą, kurioje pabrėžia, kad dalinimas neutrališkos zonos be Lietuvos sutikimo yra priešingas Rusijos ir Lenkijos sutarčiai, padarytai Rygoj. Tuom patim Čičerin pasiulo tarpininkaut Lietuvos ir Lenkijos sutaikymui.

ANGLAI APIE LIETUVIŲ REIKALUS.

London, Anglijoje. Londone tarpe augštesniųjų sferų dabar plačiai kalbama, kad lietuvių nesutikimų su lenkais priešastimis yra patys taktiniai. Vilniaus reikalai neperduota tarpautiškoms institucijoms, bet pavesta tautų lygai, kuri ikišiol dar ne išmoko kaip su

Vilniaus klausimu pasielgt, kuomet tas reikalas galėjo ir privalt but užbaigtas prieš keturis metus. Klaipėdos reikalai irgi prieš du tris metus galėjo but užbaigti, atiduodant ją Lietuvai ir Vokietijai, gi dabar Lietuva gali atsirast Rusijos glėbyj.

KLAIPĖDOJ IŠKELTA LIETUVOS VĒLIAVA.

Washington, D. C. (LIB). Klaipėdos valdžią taktininkai perdavė Lietuvai ir Klaipėdoje tuojau iškelta Lietuvos valstybės vėliava. Statuto akto pasirašymui Lietuvos ir Klaipėdos atstovai kviečiama į Paryžiu. A. Smetona paskirtas Lietuvos valdžios komisiorium prie tuomlaikinės Klaipėdos valdžios. Klaipėdoj taktininkų jau nėra.

FRANCUZAI JIŠSKO TAIKO ATGAL.

Paris, Francūzijoje. Tarpe senatorių atsiranda toki, kurie pradeda žiūrēt net septynis punktus Versaliaus taikos protokole, kurie priešinasi Ruhr'o okupavimui. Dabar kalbama, kad butų geriausia įsteigt Reno republika ir ten įsteigus valdžią, palikt ją savim valdytis (suprantama, paskui iš gyventojų rinkt Vokietijos skolas).

BELGIJA GRASINA FRANCUZIJAI.

Brussel, Belgijoje. Čia parėjus žiniai, kad Francūzijoje vaidinasi nuomonė įsteigt Reno republika, Belgijos valdžija tuojaus pasiuntė Francūzijai grumojančią raštą, kuriuomi žada tuojaus su Francūzija pertraukt pletelystės ryšius, jeigu Francūzija ištiesu manytų savo projektą įkūnyt. Francūzija aiškinasi, kad ji dar nieko oficiališkai tame neveikia.

VOKIEČIŲ PROTESTAI NEW YORKE.

New York, N. Y. Daugybė vokiečių ir jų šalininkų užtvėnkė Madison aikštę, kur atvirame ore kalbėtojai viešai smerkė francuzus, okupavusius Reną. Nuokart laukta nemalonumų, tad apie tris šimtai policistų saugojo susirinkimą, bet niekam painiui nedarant, policija pasitraukė. Kalbėjo ir keliatas valdininkų, buvo pakviesta tuli senatoriai, bet tie raštu pasiteisino nekalgėję atvykt.

KONFISKAVO 12 BILIJONŲ MARKIŲ.

Berlin, Vokietijoje. Francūzų kariška valdyba sulaukė iš Cologne bėgantį eks-presinį trukį, kuris gabeno 12 bilijonų markių išmokėjimui geležinkelių darbininkams algas ir pinigų spaudinimo klišes, priklausančias Reichsbankui. Viską tą francūzai konfiskavo. Geležinkelių darbininkai tuojaus apšaukė abelną straiķą ir nežada grįšt prie darbo kol francūzai ištrauks savo koriumeng, susidedančią iš Morroko murinų.

FRANCUZŲ KINKŲ DREBEJIMAS.

Paris, Francūzijoje. Francūzija šiandien pradeda žiūrēt į savo takus, kuriais ji ikišiol ėjo. Išklampojimas į Vokietiją šiandien neša milžiniškus nuostolius, nes kariūmenės palaikymas Vokietijoje, kamuoja milijoną frankų kiekvieną dieną. Lenkijos stumimas į Lietuvą, pastatė dideliame kėblume, nes gresia baimė iš Rusijos. Todėl pradėta parlamente kalbēt jau apie pripažinimą Rusijos valdžios ir pradėjimą su ja taikos, kad rubevėjus pavojų sau ir Lenkijai.

PASITRAUKĖ IŠ GELSENKIRCHEN.

Essen, Vokietijoje. Praėjusioj savaitėj francūzai užėmė Gelsininkirchen miestą uždėjo ant jo gyventojų 100 milijonų markių kontribucijos užtai, kad kas ten iš restauracijos šovė į francuzus. Miesto gyventojai kontribuciją mokēt grieštai atsisakė, tada francūzai apiplėšė pramonės, iš miesto pasitraukė.

SUGRĮŽO VĒL PAS SAVO PONA.

Denver, Col. F. Farrow, senas gyventojas, turėjo labai ištikimą šunį, bet pasitaikius progai pelnyt, jį perdavė vienam pirkliai iš St. Joseph, Mo. Po tulam laikui šuva vienok pasirodė senojo savo pono kieme, labai išalkęs ir nuvargęs. Reiškia, jis pėksčias atliko 700 mylių kelionę, kad sugrįžus savo senon buveinėn.

UŽTIKO AIRIJAI SIUNČIAMUS GINKLUS.

New York, N. Y. Policija užtėmijo tankiai privažiuojant vieną tenementą vakarinėj miesto dalyj, sunkuiosius automobilius, su

didelėmis skryniomis, ant kurių buvo užrašyta "caned goods". Kad persitikrinus, detektvai pažiūrėję rusin pamatė tokių skrynių daugybę, ir vieną atidarę persitikrino, kad jose yra ginklai ir amunicija, kurios užtenka sugriovimui pusės New Yorko. Namų sargas pabugęs pasakė, kad tas skirta išgabėnimui Airijon.

APIPLĖSĖ KARALIŠKĄ GRABĄ.

Madrid, Ispanijoje. Ikišiol nesugauti šventvagiai išlaužę Granada katedros koplyčios rusin, kur yra palaidotas karalius Ferdinandas ir Izabelė, jų grabus apiplėšė, ir visas pavogtas brangenybes pardavė senų geležgalių pirkėjams. Ikišiol surasta tik vienas aukso kryžius nuo Izabelės krutinės, kitos brangenybės dar nesurasta.

NEUŽSIMOKA SLAUGĖS BUČIAVIMAS.

Chicago, Ill. Daktaras J. L. Michell, viename miesto ligonbūčių prisitaikęs pabučiaivo slaugę, Matildą Benhardt ir butų nieko, bet tai gmetus jam porą nemandagių žodžių, ponas daktaras užsirustino ir ją pavarė iš darbo. Tada Matilda patraukė jį teisman reikalaudam atlyginimo \$25,000. Dabar prisaikytųjų teismas išdavė nuosprendį, kuriuomi dr. Mitchell nuteista Matildai užmokēt \$20,000.

PASMERKĖ 30 STRAIKIERIŲ.

Wellsburg, W. Va. Pasibaigė čia teismas straiķierių, kėlusių riaušes Cliftonvillės apskrityje praėjusioj vasaroj, kur žuvo paviečio šerifas. 30 iš kaltintų ataršta kaltais ir pasmerkta trims metams Moundsvilles kalėjiman. Kiti tapo išteisinti, kiti mubausti lengvesnėmis bandomis. Unijos viršininkai tapo išteisinti.

DARBAI AUGŠTYN, ALGOS ŽEMYN.

Washington, D. C. Sulyg vėliausia surinktų žinių pasirodo, kad nuo pirmos dienos Sausio šių metų pramonė pasididino, o su pramonė pasidaugino ir darbai 1.4%. Per tą patį laiką darbininkų algos sumažėjo 2.8%. Darbai daugiausia pasidaugino geležies ir medžio išdirbystėje, gi algos sumažėjo daugiausia geležies fabrikuose.

IŠVARO VOKIEČIUS MUTININKUS.

Essen, Vokietijoje. Francūzų militariška valdžia nusprendė išvart, visus vokiečius mutininkus, jų vieton pastatant francuzus. Kad dėl to nekiltų riaušės, miestą paskelbta karės stovis, užginant gyventojams pasirodyt gatvėse po 9 val. vakare. Du straiķieriu iš Mayence pasmerkta 60 dienų kalėjiman.

PAGLEMŽĖ \$125,000 BANKOS PINIGŲ.

Waren, Mass. Vietinės bankos pirmininkas Taylor staiga dinga, o su juom ir \$125,000 bankos pinigų. Tuom patim laiku Buffaloj dinga brokeris Marcino su \$150,000 firmos pinigų. Tayloras suimtas Chicagoj, jo pati Worcesterij, Marcino yra išbėgęs užrubežin. Manoma, kad jų abiejų buvo susitarta ir abu vienu kartu papildė šelmystas.

ATMOKĖJO KONFISKUOTUS \$25.

Brockton, Mass. Čia gyvenantis Juozas Chandler praėjusioj savaitėj gavo iš Vokietijos valdžios pačtu siųstą pundelį, kurį atidaręs jam atrado \$200,005 vokiškų markių. Pundelyje pridėtas laišką paaškina, kad tuomi jam sugrąžinama \$25, kuriuos laike karės Vokietijos valdžija jam buvo konfiskavęs, kada jam esant vokiečių nelaisvėj jo giminės buvo atsiunte.

BAUS UŽ NEGELBĖJIMĄ GESINT GAISRĄ.

Augusta, Maine. Legislaturos perleistą bilių, kuriuomi nuspręsta mobilizuoti buvirus liuosnorių gaisrininkų prie gesinimo girių gaisro, gubernatorius Baxter sugrąžino reikalaudamas paskyrimo baudos \$10 kiekvienam tam, kuris gaisrui ištikus atsisakytų eit su kitais gesint degančias girias.

ANGLIŲ GAUNA TIK SU RECEPTAIS.

New York, N. Y. New Yorke užėjus praėjusioj savaitėj didelėms šalčiams ir anglių iš niekur ne atvežant, miestas patvarkė taip, kad reikalaujanti anglių gali gaut tik kelias dešimtis svarų ir tai tik gavus iš kuro administracijos tam tikrą "receptą". Be tokio recepto kad ir labiausia kam reiktų anglių, gaut negalima.

JEI NEDUOSIT PINIGŲ, TAL....

Washington, D. C. Kongreso pernai paskirta komisija sutaikymui anglių kasyklų savininkų su angliakasiais ir išdirbimui taisyklių, kad ateityje išvengus straiķių, dabar atsišaukė į kongresą, reikalaujant pasikirt jai \$400,000, o jei reikalavimas nebus išpildytas, tai komisija nuo 4 Kovo pasitrauks iš vietos. Ar ši komisija kiek savo užduoties jau atliko, nėra žinoma.

SUFRAGISTĖS IR 10,000 POLICISTŲ.

Tokio, Japonijoje. Čia susirinko iš visų Japonijos kraštų sufragistės, kad parlamentui išteikus savo peticiją, reikalaujant pripažinimo moterims tiesų lygiai su vyrais. Prieš peticijos išteikimą jos surūpė didelę parodą miesto gatvėse. Kad nekiltų betvarkė alike parodos, jos saugojimui sutraukta iš aplinkinių miestų 10,000 policistų.

MIRĖ DEL ŠALČIO IR BADO.

Dayton, Ky. Artimi kaimynai įsiveržė gyveniman Marės Mansfield, raod ją pušgyvė besėdint šale lovos, kurioje gulėjo negyva jos sesuo 75 metų amžiaus. Kambariuose buvo šalta, nebuvu kuro, maisto, nė vandens. Abi buvo apsirėngę drabužiais, kokius tik turėjo. Daktaras mirusią pripažino turėjus pneumoniją dėl lėino peršalimo nėsant kuro, ir mirus dėl bado. Antroji dėl t upačių priežasčių galbut irgi mirs.

Vėliausios žinios.

Numirė Martus. "Vienybė" gavo žinią, kad Klaipėdos krašte tifo pasmaugtas tapo Andrius Martus, Amerikos lietuviams gerai žinomas lietuvis.

Vokietijos valdžija liepia straiķuot visiems darbininkams Rūre ir prižada pilnai mokēt algas per Kovo ir Balandžio mėnesius, kad francuzams darius kėblumus.

Dusseldorf aplinkėse per 125 mylias vokiečiai nukapuoja telefonų ir telegrafų vielas, kad apsunkinus francuzams susinesimus.

Žinios iš Lietuvos

Apie pinigus Lietuvoje.

Laikę dides karės, įėjus vokiečiams į Lietuvą, kareiviai už mažą žmonėms ir duodavo sidabrinų markių ir "krygmarkių." Gyventojai visokiais būdais stengėsi gauti tų pinigų, kad okupavus kraštą, šį tą nusipirkt galėtų.

Kai karės frontas pasitraukė už Kauno ir Vilniaus, prasidėjo prekyba arkliai ir raguočiu, rusų caro pinigais, daugiausia 100 rublių; slapta pirkinėjo žydai ir šiaip žmonės, ir gabenoj į Vokietiją ir kitur. Taip per porą metų pas gyventojus priviso Nikolajaus rublių ir "krygmarkių", bet krašto reikalams vis dar per mažą buvo pinigų. Tad vokiečių valdžia išleido Lietuvai "Ost markes" ir rublius, o caro rublius panaikino. Pirkkliai ir šmugelninkai nemažai tų pinigų prisirinko.

Lietuviai atgavę valdžią, apskričių tarybose nutarė liuosą prekybą, tada kurie turėjo ką parduoti, nemažai tų markių prisirinko, nes prekyba platinosi, o markės vertė puolant, kainos kilo ir kilo. Ūkininkai už produktus ir gyvulius desėtkais tukstančių surinko, o darbininkai ir amatininkai tik už produktus dirbo, skaitė darbą dieną ir javų kainą, kai prieš karę. Daugybę žmonių Amerikoje gyvenantieji gentys šelpė.

Pabrangimas.

Pareitą rudeni žmonės už sviestą ir kiaušinius tų markių gana daug gaudavo nes prieš įvedimą Lietuvos pinigų litų, brangiai už kiaušinius sumokėjo, o prieš galą net po 50 auksinų už vieną kiaušinį mokėjo. Pradėjus kursuoti litams, žmonės markes nemainė, galėjosi už vieną litą atiduoti po 500 ar 800 ir daugiau auksinų. Išleisdavo tik ostus, o vokiečių markes vis laikėsi, manydami, kad pakils jų vertė.

Visi garbavojo Lietuvos krikščionių demokratų valdžią, kad ji neišdavė savo pinigų kada Amerikos doliaris buvo 50—60 auksinų, o išdavė tada kai reikėjo tukstančius nustot.

Lietuvos pinigai litai pirmiausia pateko algomis valdininkams, nekuriems miesto pirkkliai ir krautuvinkams, o kaimų gyventojai iš pradžių vokiškų markių nemainė, tik ost rublius, tikėjosi, kad vokiškos dar Vilhelmo markės nepražūs. Beapsivylė, nes krautuvėse visur reikalavo tik litų, o vokiškų nepriiminėjo.

Žmonėse pasigirdo baisiausi klėgėsiai, dejavimai, kad pasiliko visi be pinigų. Labiausia dejuoja darbininkai, kad neturi maisto. Užsidirbo žiemai maistui prkokį pora tukstančių markių, išmainė ant litų, tik gavo po 3 ar 4 litus, o už litus mažai ką nupirksi. Rugių puras kainuoja 15 ar 16 litų, o duonos svaras apie pusę litu. Daugumui badas į akis durė.

Netikėta pagelba.

Pasakysiu ir apie save. Lapkričio ir Gruodžio mėnesiuose, 1922 m. uždirdau tik 10 litų. Nors duonos savo šeimynai ir turiu, bet dvi savaites teko arbatą gerti be cukraus. Rupinausi kaip toliau gyvensiu. Daug reikalų, ir vaikai moksle, kaip čia tų litų sugriebsiu, kad apsimokėt. Ir štai 15 sausio gaunu iš pašto pakvietimą pasiimti 56 litus. Džiaugdamasis spėlioju, kasgi toks geradaris?

Pašte radau, kad atsiunčia ponas Jonas Hodelis iš Brooklyn, N. Y. Neapsakytas džiaugsmas! Tai nuo mano seserėno, kurs, ačiu jam, dveji metai kai prnumertuoja man laikraštį "Amerikos Lietuvių", pavasaryj atsiuntė 305 auksinų iš Eližabėto, ir dabar be tikro antrašo atsiuntė. Negaliu jam padėkavonės laiško nusiųsti. Tad gal Redakcija atspaudins mano širdingą padėkavonę p. J. Hodeliui, gal jis paskaitės, atsiųs man savo antrašą.

Jo dėdė Veliuonaj,

J. Kumetis.

Kaip lenkai lenda į neutrališką zoną.

Kaunas. Kad lenkai lenda į neutrališką zoną ir taikosi ją apvaldyti, tas jau nuo seniai buvo matoma, ir todėl buvo rengtasi prie jų atremimo.

Neutrališkos zonos milicija ties Avizoniais jau seniai patėmijo, kad lenkai rekvizuoja gyventojų civiliškus drabužius ir nujautė, kad tas ką nors reiškia. Netrukus lenkai pradėjo gabenti ginklus ir amuniciją į Avizonus, netoli Širvintų. Laikui bėgant atgabenta 300 lenkų kareivių, perręntų civiliškais drabužiais, pasukū juos atvežta 10 bombasvaidžių, 10 kulkasvaidžių, o Januonoje, prie pat zonos ruožto, pastatyta 3 kanuolės, nukreipiant jas lietuvių pusėn.

Padegta sąkrovos.

Neutrališkos zonos milicija aiškiai sužinojus visą lalyką, prisiartinio slaptai prie ginklų sąkrovos, naktis, ir ją uždegė. Degant sąkrovai, amunicijos eksplozija buvo smarki. Lenkų kariuomenėje kilo panika ir jie netekė upo emė nerimaut, kuom pasinaudojant neutrališkos zonos milicija lenkams atėmė 2 bombasvaidžiu, 2 kulkasvaidžiu, ir juos nusigabejo į Širvintus. Bet kol tai atimta, buvo mušis, kuriame krito keli lenkai ir keli neutrališkos zonos milicijos pusėje.

Ties Užžėliais lenkai atgabeno uniformuotos kariuomenės du garnizonu, kurie tuoju pasinaudojant neutrališkos zonos milicija juos emė vaišinti ugnia, ko lenkai nemėgdami, pasitraukė.

Reguliariška lenkų kariuomenė.

Lenkai įvedė savo reguliariškos kariuomenės 41 Suvalkų pulką neutrališkon zonoje, ir čia šita kariuomenė

V. VENCIENĖ.

Atstovė Lietuvos Moterų Globos Komiteto, iš Kauno.

D. ŠLEZEVIČIENĖ.

Atstovė Lietuvos Moterų Globos Komiteto, iš Kauno.

užvaldė lenkiškąją neutrališkos zonos dalį, nuo Suvalkų iki Prusijos rubežiu.

Pupino ir Korzeniowsko aplinkėse, kur tik žinios pasisekė burinkti, parodo, kad visur yra lenkų kariuomenė, perręnta civiliškais drabužiais, ką patikrina ir keli tokių kareivių areštavimai neutrališkos zonos milicijos. Areštuoti lenkai nors buvo apsirengę civiliškais drabužiais, vienok juos išskrėtus surasta ženklai, paliudijant, kad jie yra lenkų kareiviai.

Mažosios Lietuvos atstovas.

Kaunas. Iš Klaipėdos atvyko čia Jonas Vanagaitis, kaip įgaliotas Mažosios Lietuvos atstovas prie Lietuvos valdžios. Esant čia Mažosios Lietuvos atstovui galbut netrukus prasidės tarp abiejų valdžių pasitarimas apie Klaipėdos suvienijimą su Didžiąja Lietuva.

"Lenkina" Vilnių.

Vilnius. Vilniaus miesto valdžia pasiryžo Vilnių dar labiau "sulenkt". Ji išleido priskyrimą, kad iki 1 dienos Liepos butų panaikinti visi buvusieji rusiški pakinklai, jų vieton įtaisant lenkiškus, arba krovaviškus.

Išjuokia Petisina.

Klaipėda. Čia dabar įvairiais būdais visur išjuokiam buvusį francūzų komendantą Petisina, kuris buvo svarbiausia priežastis klaipeidiečių sukilimo. Juodi dabar francūzai kokišai, kadangi klaipeidiečiams jis buvo šiek tiek panašiu į Klingenbergą.

Klaipėdos kariuomenė.

Klaipėda. Laikė sukilimų pradėjus organizuoti liuosnorių pulkams, jie ir toliau organizuojasi. Turi jau uniformą žalsvos spalvos. Vardas pasiskyrė Klaipėdos uždaryto pulko.

Užjaučia Dzukijos kankiniams.

Kartu su aukomis, iduotomis persiuntimui Lietuvos Šauliams A. Zm. gavo iš R. kolonijos laišką, kurio ištraukas čia paduodame: "Taigi mės čia kiek galėdami kaip skruzdėlės darbuojamės dėl Lietuvos, tik

nežinia kodėl Lietuvos visuo menė, ar gal ir valdžia, užmiršo nelaimingos Dzukijos, Seinų ir Punsko kraštą. Lenkai, kaip farizėjai išganytoja kad kryžiuojo ant kalno Kalvarijos, taip panašiai baigia jie dzukelius kamuoti, tik ne ant Kalvarijos, bet ant Dzukijos kalkinei—akmenuotų, tėvelių prakaitu, brolelių krauju, o močiučių su sesėmis ašaromis aplietų kalnelių. Nelaimingiausias tas Dzukijos kraštas, kad Lietuvos vartais yra, o kita, kad iš to krašto nėra inteligentijos, nėra kam tinkamai artojų vargus perstatyti ir per tai prisieina ji taip skaudžiai kentėti, be mokyklų, be bažnyčių, be susirinkimų, vien lenkų skaudžiai žiaurų junga vilkt. Tamistis, kurie artimešni prie valdžios, paklabinkit, kad ir tame nelaimingame kampelyj ar laisvės, ar nors palengvinimo spindulėlis sužibėtų. Nejaugi Lietuva leistų taip gerų lietuvių tokiam kampeliui lenkų, lyg piktųjų žvėrių nasruose žūt? O tas gali atsitikt, nes nesigirdi nieko o nieko besirūpinant apie tuos kraštus".

LIETUVIŲ MOTERIŲ GLOBOS KOMITETO ATSTOVIŲ MARŠRUTAS.

Dėl tų priežasčių, pirmiau paskelbtas maršrutas tapo pakeistas.

L.M.G.K. Centro Valdybos narys D. Šlezevičienė ir V. Vencienė, atvykusios Amerikon Lietuvos našlaičių reikalais lankysis su prakalbomis sekančiose kolonijose:—

- 3 d. Kovo, Lawrence, Mass.
- 5 iki 10 d. Kovo, So. Boston ir apylinkėse.
- 11 Kovo, Worcester, Mass.
- 13 Kovo, Waterbury, Conn.
- 16 Kovo, Brooklyn, N. Y.
- 18 Kovo, Newark, N. J.
- 20 Kovo, C. Brooklyn, N. Y.
- 22 Kovo, Maspeth, L.L., N.Y.
- 25 diena Kovo, Scranton, Pa.
- 27 Kovo, Binghamton, N.Y.
- 2 d. Balandžio, Cleveland, O.
- 3 Bal. — Detroit, Mich.
- 5 Bal. Grand Rapids, Mich.
- 6 iki 30 Bal., Chicagoj ir apylinkėje.
- 1 d. Gegužio, Pittsburgh, Pa.

- 3 Geg. — Shenandoah, Pa.
- 5 Geg. — Mahanoy City, Pa.
- 6 Geg. — Tamaqua, Pa.
- 8 Geg. — Wilkes Barre, Pa.
- 10 Geg. — Pittston, Pa.
- 12 ir 13 Geg. Philadelphia, Pa.
- 15 Geg. — Baltimore, Md.

Prakalbų reikale L.M.G. Komiteto atstovės laiškais kreipsis į viršui suminėtu kolonijų veikėjus. Prašoma yra, kad tose kolonijose būtų surengtos prakalbos ir būtų suorganizuoti vietos moterų ir vyrų komitetai.

Visais prakalbų reikalais ir siunčiant aukas, prašome adresuot:—S. Pauza, c-o L. M. G. K., 131 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Visais prakalbų reikalais reikia kreiptis pas sekretorių žemiau padėtu antrašu. Aukos reikia siųsti čekiu ar monei orderiu, išrašytu vardu Lietuvos Moterų Globos Komiteto, ir pasiųsti tą čekį sekretoriui: S. Pauza, 131 Grand St., Brooklyn, N. Y.

AUKOS LIETUVIŲ ŠAULIAMS.

Surinktos 16 d. Vasario.

Vasario 16 dienoj Worcesterio Lietuvių Draugijų Taryba surengė apvaikšiojimą penkių metų sukaktuvių Lietuvos nepriklausomybės. Vakaro iškilmės atsiuvo A. O. H. salėje. Vakaro iškilmės atidarė Aušrelės horas atgiedojimu "America my country" ir Lietuvos himnu "Lietuva tėvyne mūsų". Kalbėjo advokatas Baker, advokatas Mileris ir miesto majoras P. Sullivan. Turėjo dar kalbėti vienas "Amerikos Lietuvių" štabo naris, bet dėl laiko trumpumo jis užleido vietą to vakaro principališkam kalbėtojuj p. V. J. Liutkauskui iš Linden, N. J., kuris kalbėjo tėjeje — Vardan tos Lietuvos, vienybė težydi. Savo kalboje jis gražiai privadžiojo reikaliningą lietuviams apšvietos ir vienybės, ir ragino medeigiškai šelpit Klaipėdos Šaulius.

Buvo tam tikslui renkami aukos. Aukavo—po \$5: A. Šalčius. Po \$2: M. Paltanavičia, P. Malkininkas, D. Petravicia, J. Rautkis. Po \$1: V. Bernotavičia, J. Burokas, J. Kršnickas, B. Pupka, L. Jablonskis, P. Ste-

ponkus, D. Radzevičia, J. Roglis, M. Liutkevičia, P. Kasiulis, J. Leonavičia, K. Šuklis, P. Plekavičia, A. Gimbutis, J. Girdėnis, S. Linauskas, M. Pauliukonis, P. Lozoraitis, K. Budinavičia, V. Kupstas, S. Kulis, F. Joniškis, K. Zurlis, P. Degutis, A. Romaničė, Povilaitis, S. Freimanas, A. Svidelskis, A. Žaliauskas, P. Budris, K. Šteiva, J. Pinkus, Divas, Volungevičia, J. Alyta, J. Ulida, A. Manasas, P. Dambauskas, K. Gervickas, F. Skliutas, P. Damukaitis, A. Dailyda, J. Venciuonas, J. Slivinskis, J. Ramonas, P. Pavilonis, J. Baravykas, A. Šikalė, A. Palinskas, J. Bobinas, M. Bruožis, F. Mačiulis, M. Zurlis, A. Daujotas, F. Gizelis, M. Žukauskas, J. Kalakauskas, J. Brandulaitis, J. Valkovis, A. Černauskas, M. Tamulionis, V. Kieklė, V. Česna, J. Jankauskas, J. Mažeika, J. Pigaga.

Su smulkionis viso aukų surinkta \$130,56. Vardu Klaipėdos Šaulių visiems aukavusiems ir visiems iškilmėse dalyvavusiems tariame širdingą ačiu.

W. L. D. Taryba.

JEIGŲ MOKESČIAI (IN-COME TAX).

Laikas visiems atkreipti atydą į savo jeigų mokesčius. Įstatymas reikalauja, kad jeigų mokesčių blankus už 1922 m. būtų sugražintos neveliau 15 d. Kovo 1923 m. valdininkui, vadinamam Collector of Internal Revenue, ir blankus turi būti teisingai išpildytos. Tų blankų kopijos išsiuntinėjama visiems kurie mokesčius privalo mokėti; jei kuris tokių blankų negauna, tai dar nėra paliuosavimas jo nuo mokesčių. Mokesčiai, arba jų dalis turi būti mokėta ne vėliau 15 dienos Kovo. Jei mokėt parsieina mažą sumą, tai geriausia ją užmokėti ant kart, gi jei mokėt reikia daug, galima ją mokėt keturiomis dalimis, bet pirmoji dalis turi būti sumokėta iki augščiau paminėtai dienai. Visi tie, kurie ne išpildys blankas ir nemokės mokesčius, bus baudžiami.

Pavieniai žmonės, ar iš porų persikyrę, jei drauge ne gyvena, gauna paliuosavimą iki \$1000, metinių savo jeigų, ir kas yra viršaus šios sumos, užtai reikia mokėt 4% iki \$4000 metinių jeigų, o jei jeigos viršija \$4000, mokesčių reikia mokėt 8%.

Seimynomis gyvenanti mokesčius privalo mokėti nuo jeigų irgi. Kurie per metus turi jeigų \$5000, tie gauna paliuosavimą iki \$2,500 (1920 m. paliuosavimas buvo duodamas tik iki \$2000). Seimynoms suteikiama paliuosavimai atskaitant pragyvenimą iki \$2,500 ir \$400 kiekvieno seimynos nario pragyvenimui. Už pirmuosius \$4000 metinių jeigų (kas atlieka nuo paliuosavimo) turi mokėt 4% ir 8% už tą kas viršija \$4000. Aiškiau pasakant, jeigu seimynoje auga du vaiku, o seimynos išlaikytojas per metus uždirbo \$4000, jis turi mokesčių užmokėt \$28, o jei uždirba daugiau, turi mokėt 8%.

Paliuosavimai suteikiama visiems lygiai kaip pilie-

GERIAUSI CIGARETAI!!

čiams, taip ir tik laikinai apsigyvenusiems. Lietuviai, jei kuriems sunku suprast jeigų mokesčių tiesas ir taisykles, lai kreipiasi prie Foreign Language Information Service, 119 W. 41 St., New York, kur gaus teisingas informacijas, paaiškinamas lietuvių kalboje. F. L. I. S.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

SUGRAŽINO KUNIGUI DOLIARĮ.

Union Hill, N. J. Vietinia me magstrate tapo nubaustas Rymo katalikų bažnyčios kunigas J. Grieff užtai, kad nedėlioj rōdęs cenzūros nepraleistus, nemorališkos įtalpos krutancius paveiklus. Kiek palaukęs kunigas pasiuntė raštą kolektoriui Hausteina, paaiškindamas, kad jis rōdė tik Kraistaus gyvenimo paveiklus (passion play). Kolektorius greitai patikėjo pasiaiškinimui ir kunigui doliarį sugražino.

IR SUNATKINIMUI REIK PINIGŲ.

Washington, D. C. Prezidentas Harding kongresui įteikė savo raštą, kuriuomi paminama apie naikinimą senųjų kariškų laivų, kad sulyg "nusiginklavimo" konferencijos nutarimo, sumažinus laivų skaitliū. Kongresas apskaitės, kad laivų sunaikinimas reikalauja \$20, 950, 000, dabar kelia truksmą besiginčijant iš kur paimt tam tikslui reikalingus pinigus.

NORI MOTERIS APDĖT MOKESČIAI.

Boston, Mass. Kuomet pasirodė miesto izdo iddelis nepriteklius už praėjusius metus, tad dabar nepriteklius uždengimui ir surinkimui kiek pinigų ateičiai, kad busiančius nepriteklius pridenę, miestas rengiasi padidinti gyventojams mokesčius, ir apart kitko, apdėt moteris pagalvių mokesčiais po \$2 per metus, jei legislatura su tuom projektu sutiktų.

GRAŽIAI GYVENANTI PORA.

White Plains, N. Y. Emma Westfelling, pati vietinio dantisto, padavė teismui reikalavimą perskyros nuo savo vyro. Tyrinėjant teisme priežastis ji pasakė, kad jos vyras ją naktin, išmetė laukan ant šalčio, ir ten ją pralaukė per pusią nakties. Jōs vyras pasiaiškino, kad jis baudė ją užtai, jog ji vieną naktį jį istumus į rusį, duris užrakino ir tuomi priveitė jį naktį praleist anglių aruode.

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States \$2.50 In Foreign Countries \$3.00 Single copies 5 cents.

Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergiškai, leidžiamas

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata. Suv. Valstijose \$2.50 Kitose valstybėse \$3.00 Pavieniai egzemplioriai 5 centai Prenumeratos pradži skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš augšio.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3 1879.

KODEL MĖS TYLIME KADA LIETUVAI GRESIA PAVOJUS?

Sukakus penkiems metams Lietuvos nepriklausomybės, Lietuvai papūtė kitas vėjas, tik dėja, ne gaivinant, bet daugiau vargo žadantis ir dar didesniu pavojum grumojantis.

Klaipėdos klausimas neva užbaigtas, bet dar ne uztvirtintas. Bet jeigu jis ir bus uztvirtintas Lietuvos priemimu, tai tuomi dar ne galas, nes davus lenkams nau-dotis Klaipėdos prieplauka, nesilieka tikėtis, kad tas iš-eitų Lietuvos sveikatos nau-dai, kadangi prie progos vis reiktų tikėtis lenkų ir fran-cuzų užpludimo kaip greitai atsiras proga, o tu progų pas Lietuvos priešus yra ir visuomet bus.

Jeigu jau apie Klaipėdę nieko nesakyt, tai akis klu-va į rytų pusę, kur lenkai šiadien savo gylius kaisioja į lietuvių kaimus. Tuom pa-tim laiku kaip Klaipėda Lie-tuvai pripažinta, lenkai ties Varėna užpuolė lietuvių ka-riumenę ir praliejė kraują. Laikraščiai sako, kad kovo-je išabiejų pusių žuvo du šimtai žmonių, užmuštais ir tekusiais nelaisvėn, nekalt-bant apie sužeistus. Tai bu-vo didžiausias skandalas ko-kį yra davus neutrališka zo-na. Juomi užsinteresavo pasaulis ir šiadien laikraš-čiai visai spėlioja, sprėsdami kokias pasekmes jis su-teiks, kokius vaisius jis iš-duos. Laikraščiai kasdien pūbi ilgesnių ir trumpesnių straipsnių su žemlapiais ir Vilniaus reginiais, ne be iš-issireiškimo nuomonių tai su simpatijomis lietuviams ir panieka lenkams, tai su spė-liojimais kas iš to viso išeis.

Tas atsitikimas ties Va-rėna sujudo ir patį Pary-žį, tą šilčiausį lizdą lenkų globėjų. Ten netik ambasa-dorių taryba sužiuo ir lietu-vių ir lenkų tarpa, bet ir mi-litaristas francuzų ambasa-dorius parlamente net tris valandas iškalbėjo. Žinoma, jis savo kalboje lietuviams ne-užtarė ir lenkus nenupeikė už tą kruviną darbą, tik pranešavo, kas gali iš to iš-siystyti. Sulyg jo nuomonės, lietuviui pradėję gintis jie ir toliau jau nesnaus, bet kels ginklą prieš lenkus. Jam lietuvių ginklas neišrodytu bausis, bet mintis jį veda prie supratimo, kad Rusija tik to laukia, ir kaip greitai lietuviui išeis į atvirą kovą

prieš lenkus, rusai tuojau iš-sono užpuls lenkus, ir tada lietuviui su rusais lenkus gali atsivaryt prie Vokieti-jos rubežiaus, susivienyt su vokiečiais ir visi išvien prad-ėt kruviną karę prieš len-kus ir francuzus. Tam jis randa aiškiausį ženklą tame, kad po kovai lietuvių su len-kais ties Varėna, kada visos kitos valstybės ramiai į tai žiūrėjo, Rusija tuojau Lietu-vai išreiškė simpatiją ir pa-sibjaurėjimą lenkais. Tam-je jis randa Lietuvą tiltu tarp Rusijos ir Vokietijos, ir tai tiltu pavojingu vakarinei Europai. Todėl jis ir sako, kad čia reiktų ką nors veikt, kad lietuvių su lenkais nesu-tikimams kaip nors padaryt galą pirmiau kol Rusija gaus progą išeit Lietuvai talkon, o kad suradus būdą padarymū tu nesutikimū galo, jis mano, kad reiktų kiek nors lietuviams nusi-eist.

Toki nusileidimai jau bu-vo rengiami seniai, tik jie buvo rengiami slaptai. Tal-sininkai tokiu nusileidimu ai-kė Klaipėdos lietuviams atidavimą, tik kad tą atida-vimą padarius galimū ir vėl atimt, tai Klaipėdos aptari-mas vilkinta labai ilgai, jies-kant tinkamo išėjimo. Ir ka-la Klaipėdos krašto lietu-čiai netekę kantrybės sukio-ko, kada Lietuvos atstovas Sidzikauskas prie tautų ly-gos talkininkams ir lenkams pagrūmojo Lietuvos ginklu, tada talkininkai jau pasiju-to netekę po savim pagrū-do, Klaipėdą Lietuvai pripa-žino, nors su progomis len-kams, o su tais kartu ir fran-cuzams.

Pripažindami Lietuvai Klaipėdą, jie tikėjosi Lietu-va nubovyt, manydami, kad Lietuva tuomi pasidžiaugdama jau nutylės kitus daly-kus. Bet lyg tyčia lenkai pa-sitikėdami savo parama pas francuzus tautų lygoje, tuo-jaus pradėjo lyst per neu-tralishką zoną, kad užimt jos tas vietas, kurias ta lyga jiems buvo linkėjus atiduot. Vienok pasirodė, kad Klai-pėdos atidavimu Lietuvai neužiurėta akys. Lietuva pa-sirodė drasiai stovinti už savo tiesas ir jas gins iki paskutiniųjų spėkų, kad sa-vo žemę atvadavus, atimant ją iš militariskų plėšikų. Ir kada tas aiškiai pasirodė, šiadien pamatė tai ir lenku

pirmaeiliai bičiuliai francu-zai, kurių vadas Poincair jau buvo pasakęs, kad Klai-pėda jam nesvarbus dalykas. Ir kuomet dabar jis kalba viešai, tai jo kalba turi did-ę reikšmę. Jis žino ką kal-ba.

Kada tas viskas dedasi, i-mant atydon Poincaro žo-džius, reikia pasakyt, kad Lietuvai grėsia pavojus. Jei parsieis kariaut su lenkais, karės reiksmė jau mums su-prantama. Jeigu Rusija ir eis Lietuvai talkon, tai mums turi but labiau aišku svetimos kariumenės įėjimas Lietuvon, dargi šiai laikais, kada ta kariumenė yra baisiai sužvėrėjus. Gal to visko nebut, bet gali ir but.

Ir kada tas viskas pavo-jum Lietuvai grūmoja, klaui-simas kyla, kodėl mes tyli-me? Ar nereikalinga yra šaukt susirinkimus ir išneš protestų rezoliucijas ir jas siųst tautų lygai, ambasa-dorių tarybai ir pačiam fran-cuzų priemerui, reikalau-jant, kad lenkai butų verčia-mi trauktis iš Lietuvos, kad išvengus karės?

Lenkų šokinėjimai.

Lenkų kariumenės įsiverž-mas per neutralishką zoną į lietuvių pusę ir ten krau-jo praliejimas, labai sukom-promitavo kaip pavienis len-kus, taip ir jų vienatiniū prietelius francuzus, kuri dabar ir vieni ir kiti jauči-si taip kaip mulo šmotą su graužė. Lenkai jaučiasi už-ėję paskutinį galą lieptu, ku-riuomi ir eit pirmyn yra be galo pavojinga, ir apsisukus grįst atgal nėra paranku Francuzai vėl jaučiasi ka-žeketėn patekę, kadangi vis-jų planai, kurie jiems iki-šiol sekėsi pildyt per istiki-miausius sau įrankius len-kus, susipainiojo taip kaip jie nesitikėjo.

Per ilgą laiką francuzai susidėję su lenkais pasaul-veisai boviyo, kad išsėmus lietuviams visą energiją, ka-juos prialsinus viltimis, in-tikėjosi, kad tuomi lietuvi-ai nuvargę ant galo pradės su-tikt su visais jų pasiulymais ir galiaus pasiduos jų vi-siems norams. Todėl ir žais-ta prie tautų lygos, tai vė-liaus prie ambasadorių ta-rybos, statant lietuviams į-vairias išlygas, kad tik juos nubaidžius nuo Vilniaus, o labiausia jie tikėjosi užge-sint tą lietuvių apetitą ati-davimu jiems Klaipėdos. To-dėl kaip tik jau Klaipėdę nors savo apinasriais paže-bojus Lietuvai pripažinta, tuojaus lenkai nieko nelauk-dami ir puolėsi ant lietuvių iš Vilniaus pusės, nes jie buvo labai užsitikrinę Vivi-ano sugrūbijonijimu Lietu-vos atstovo Sidzikausko tau-tų lygos posėdyje, bet Lietu-vos kariumenė, kad ir nesiti-kėtai užpulta, kad ir su nuo-stoliais, parodė, kad ji yra pasiryžus gintis, netikėda-ma į visokius muilininimus, kurių jau užtektinai pris-ižiūrėjo.

Dabar lenkai ir francuzai žiuri vieni kitiems į akis ir nežino ką pradėt. Francu-zai galbut eitų ir toliau len-kams pagelbon, tautų lyga galbut imtų grumot pasiun-timu talkininkų kariumenės

neutralishką zoną, kad prie-verta padalint neutralishką zoną lenkams priskiriant Vilnių ir jo aplinkes, ir tuo-mi skaitytusi dalykas už-baigtu, nes ta kariumenė bu-ty ten laikoma kol viskas bus apmiršta ir tik tada bu-ty galima verst Lietuvą su Lenkija "taikytis". Bet la-pai nepatogu, kadangi fran-cuzai šiadien isiklampoje Vokietija, ir kariumenės ne-gali skolint kitur. Jeigu traukt kariumenę iš Vokie-tijos ir ją siųst kitur, neži-nia ką tada gali pradėt vo-kiečiai, kurie gal besitrau-miančius pradėtų mušt, o pradžiai atsiradus, toliasnės programos jau pats galėtų išsivystyt. Negalima juk i-savim pasitikėt, kadangi pa-staruoju laiku pradėjo ir namie organizuotus straikai-ko kaip tik jau straikai pra-sideda, tai reikia ko nors ti-kėtis, ir reikia čia elgtis at-sargiai, kad negrįstų Sasi-aiškai ir Napoleono likimas. Ant galo baisu ir Rusijos kurios upas ir spēkos nor-jau nuo seniai tyrinėjama bet patirt galutinai visgi ne-šiduoda.

Lenkai yra bailiai ir šiai-ry taip jais negalima pasiti-kėt kaipo militaristų politi-koj nesubrendusiais, ką jie labar parodė. Jie yra gera-irankis kitiems, bet paty-savim yra nevaisingi. Jie i-dabar net savo bičiuliam francuzams nemoka patei-tyt savo žygius, ko jie tai-taiga lindo prie Varėnos žiemis buvo duota giliuot ik-šiol ir į jų keliamus skanda-us prie neutralishkos zonos nekreipta jokios atydas nors lietuviui protestavo i-skundėsi kaip tautų lyga taip ambasadorių tarybai. Ir dabar tas butų būvė nu-ylėta, bet lietuvių sukilima Klaipėdoj davė progą igno-avimais jau nepasitikėt i-odėl viso pasaulio laikraš-čiai pradėjo sekt visus lietu-vių judėjimus ir tuomi pri-ertė su lietuviams skaityti-sis tuos, kurie juos ir j-ikundus ikišiol ignoravo.

Pašaukti lenkai ambasa-dorių tarybai pasiaiskint, nėgino tik juokais nuzulin-visą atsitikimą ties Varėna, ir tuojaus ėmė pasakot, kad Lietuva mobilizuoja savo kariumenę, kad amuniciją gabenamą prie neutralishkos zonos, kad Rusija savo ka-riumenę gabeną arčiau ir dar kitaip, vienok tas juos jau negalėjo išteisint, ir nors ikišiol jie nėra išteisin-ti, tai vienok jau mažiau klausoma jų pasakų ir dau-giau žiurima į lietuvius. Ka-iš to visko išeis, pamatysime netolimoj ateityj, bet yra aišku, kad lenkų šokinėjimai per francuzų virvutę ir fran-cuzų lenkais siundymas lie-tuvius, juos pačius pastatė kėblion padėtin, kokios jie nesitikėjo.

Koki jų planai.

"Praėjusioje savaitėje jau minėjome, kad Lenkija par-davė Francuzijai visus savo žemės gamtiskuosius tur-tus, koki tik yra kasyklose, giriose, upėse, ežeruose ir kitur, už keturis šimtus mi-lijonų frankų. Francuzija jau pati bankrutija, kadangi didesles sumas tai pačiai Lenkijai jau pirmiau yra pasko-

linusi ir buvo daugiau užsi-žadėjus skolint. Dabar vie-nok paskolino, tik jau ne ant nuosimčių, bet už šalies tur-tą, kitaip sakant, Lenkijos turta Francuzija nupirko už keturis šimtus milijonų.

Kad už tuos milijonus Francuzijai atlygint šalies turtu Lenkija nesitiki, todėl jos tikslas lyst giliau į Lie-tuvą, užgrėbt Lietuvos žem-ę ir užimta žemę kuogrė-čiau apiplėst iš jos turtų ir tuos turtus atiduot francu-zams už savo skolą. Ji tiki-si tik svetimos žemės tur-tais savo skolas išlygint. Ji užgrėbus Ukrainos plotu: jau giriose ir medžius sus-kaitė. Tą patį ji yra pada-rius su giriomis Vilniaus ir Gardino aplinkėse, ir tas gi-riais jau seniai Francuzijai atidavusi. Bet kad to visko dar daugiau pasiekus, todėl ir varvina seilę žiurėdama Lietuvą, ir lyg neprisitoti-nantis, galvijus vis žingsnis po žingsniui arčiau sešina, kad tik koją įkėlus, kad tik lidesnį plotą svetimos žemės paveržus ir jį išnaudo-jus francuzams.

Kadangi toki vogti daik-ai Francuzijai yra labai brangūs, nes pas save jų ne-uri, todėl ji tas ekspedici-ias į svetimas žemes ir ren-gia, pirma savęs stumia "už save kvailesni" lenką kad tas lystų į svei-mą žemę, paveržtų tautų apgyventą terito-riją, išvogtų iš ten turtus ir tuos atiduotų francuzams. Poku būdu ir matoma aiš-čiai, kad šiadieninė Lenki-ja yra tik aklas Francuzijos irankis, pildantis savo pono paliepinus nę pats nežinoda-nas, kad iš to jam jokios naudos nelieka. Galiaus už-okių paliepinų pildymus lenkams francuzai net ir ilgą atsisakė užmokėt pini-rais, tik prisizadėjo atlygin-ti ginklais ir amunicija. Mat jie ponai žino kad svetima-žemę veržiant, svetimą tur-ą plėšiant, reikia apsigink-not, o kad lenkai ir ginkl-eturi, tai francuzai ji jiems šmainys ant vogtų daiktų.

Turėdami prieš save ši-uos plėšikiškus vaizdus me-iškia matome kodėl fran-cuzai lenkams padeda pust-dudą, kodėl francuzai dau-čiau rupinasi lietuvių lenk-eikalais, daugiau negu į-aimyniškos valstybės, ko-čel francuzai tautų lygoj ir ambasadorių taryboj remia-ik lenkus ir ignoruoja lie-tuvius, kodėl jie reikalauja Nemūno internacionalizavi-mo ir kodėl jie pažymėjo kad lenkai galėtų naudotis Klaipėdos prieplauka. Mat francuzams su lenkais tik vienatinis susisiekimas tai iš Baltiko jurių. Išėjimo Visla per Danzigą jiems ne užtenka ir ne saugu, kada-ri pat Danzigas dar nėra galutinai apribėjus ir laikui bėgant jis dar gali but vokiečių užaldytas, tad reikalinga Klaipėda, nes čia kiek daugiau užtikrini-mo galima tikėtis, nes Lie-tuvą suvarius į ožio ragą Lenkijos rimbu, iš Lietuvos mažiaus butų galima tikėtis pavojaus.

Su Danzigu nepatogus da-lykas. Lenkai gabendami savo ir svetimų žemių tur-tus francuzams, parsigabens patys ir francuzai atgabens

jiems užtai ginklus ir amu-nicija. Sulyg tarptautišky tiesų amunicijos ir ginklų gabenimui Danzigas negali but panaudotas, nes užtai Vokietija pirmutinė turi tie-są pakelt balsą. Gabenant g-per Klaipėdą pavojus mažes-nis, nes Lietuvos galima bi-jotis mažiau ir visai nesibi-jot, kadangi Lietuvai pasi-priešinus jai galima pagrū-mot per Lenkiją, o jei kito-valstybės tam pasipriešint, tai tegul jos žinosi su Lietu-va, kadangi Klaipėdos prie-plauka yra Lietuvos terito-rijoje.

Su tokiu tai išrokavim- Francuzija jodo ant Lenki-jos, kas yra labai panašu je-dymui ant svetimo arkl-darant kitiems žalą, tik s-tikslu, kad sau kiek pasipe-nius. Ir smagu jodyt an-tokio arklio tada, kada ji nežino kam ant jo joja.

Turėtų atsimint.

Kada lietuviui šventė per-kių metų sukaktuves Lietu-vos nepriklausomybės, t-pačią dieną lenkų kolonij-ze lenkai šventė paminėjim-sukaktuvių 450 metų nuo g-nimo Nikalojaus Kopern-ko, paskui šventė Kasčiūsk-Linkolnų ir Washington-susidėję su svetimtaučiai "Evening Gazette" tai patė-mydamo sako, kad kuome lenkai švenčia paminėjim-dienas tokiems vyrams k-čiais buvo Kopernikas ir Kasčiūška, ir kuomet tuor-patim laiku lenkai drask neutralishką zoną darydami Lietuvai žalą, jiems reikti atsimint, kad geriaus pritr-ka pasielgt kaipo firmai, tu-rinčiai tiesą pasididžiuot Koperniku ir Kasčiūška, ne-ru pasirodyt renagatu, ko-ču ir pasirodo užgrėbiai-pusę neutralishkos zonos tie Vilniūm.

Taip, lenkai turėtų at-atsimint. Bet negalima t-ėtis tokio atsiminimo-okių žmonių, kurie pasia-čavę save kitų išnaudojim-ir atsidavę tik kardui ir fr-klui. Negalima tikėtis ir ne-norėt tokių atsiminimų i-susipratimų iš tokių žme-nių, kurie anais metais Sv-alkuose padarę su lietu-viais sutartį ir davę garbė-žodį, kad tą sutartį pildy-ų kelių dienų jie ant duot-vo savo žodžio nuspjovė ir padarytą sutartį sulaužė, i-tai jie padarė tik kitam kar-paliepus.

Irgi darbymetis.

Mokslininkai dabar Egip-te turi sunkiausį darbymetį kuomet jie pradėjo raustis-buvusių faraonų kapus, ka-pasiekus palaidotas jų mu-mijas. Faraono Tutenkha-mun kapas yra užverstas daugybe sunkių akmenų i-dabar juos reikia visus iš-imit iš žemės gilumos, o ka-kapas užverstas akmenai-prieš 3000 metų, tai reikia suprast, kad akmenų išėmi-mas nėra lengvas.

Tiek su darbo sunkumu, bet prie jo yra dar ir kitoki-kėblumai. Pradėjus tuos ka-pus tyrinėt, iš viso pasauli-privaziavo nesuskaitomos daugybės akvū turistų, ku-rię dabar šimtais ir tukstan-čiais apstoję kapus, veržiasi rusių vidun, kad pažiurėt

kaip rusiai išrodo ir kas juo-se yra. Keli šimtai policistų apstoję kapus, kad nieką i-rusius ne įleidus, kadangi varstant duris išlaukinė at-mosfera gali greit sugadint iš kapų iškasamus daiktus, kurių tuli yra tik dulkių pa-vidale. Pastaromis dieno-mis ir policistų jau pradėjo pritrukt, tad rengiamasi pa-šaukt kariumenę.

Betgi nesulaukė.

Anais kartais minėjome, kad Phoenixe, Arizonos val-tijoje, kilo varžytinės už nu-urisio Stevensonso lavoną arpe graboriaus ir mirusio žiminių, kurie tikrino, kad Stevensonas nėra miręs, tik niega ir netrukęs jis pabus. Jos varžytinės tęsėsi net per penkioliką dienų, kol ga-iaus isimaišę policija ir gi-nines privertė atiduot gra-oriui lavoną kad palaido-ų. Policijai išikišius į daly-čią viskas ir paaiškėjo, kodėl elionio giminės nenorėjo sist lavoną palaidot. Mat Stevensonas buvo išgilinges-ūbai ir evoliucijos tyrinėji-us ir dėl perdidelio galvo-imo buvo gavęs manijos ap-ireiškimus, tad aplink save susitvėrė lyg kokią sektą, kuriai aiškino ką tik jis iš-manė. Šalininkai jo galiaus jį palaikė savo pranašu ir ti-kėjo visiems jo pasakoji-nams, be mažiausios atoda-ros, ar gali tas but ką jis pa-akoja, ar ne.

Ir kada parsiejo Stevenso-nui mirt, jis susirinkusiems vas jį jo šalininkams užtik-ino, kad jis numiręs po-iek laiko vėl atgis ir paskui au gyvens amžinai, niekad emirs. Nu ir tie jo šalinin-ai gyvai itikėję laukė per-enkioliką dienų savo pra-šo atgijimo, keldami vai-us su graborium, norinču-voją palaidot ir su daktā-uru, kuris patikrino jo mi-ūmą. Ir policijai išimaišius sas laukimas nuėjo nfe-šis, nes lavonas palaidota-sulaukus "pranašo" atgi-mo ir amžino apsigyveni-o jų tarpe.

Atrastos kanuolės.

Vienoj Švedijos safoj, ne-oli Stokholmo (Archipelā-?) atrasta žemėje. kelias ronzines kanuoles, kurių iena yra bene lenkų, iš 1623 m., sverianti 2,926 svarus. Ant jos yra įbrėšta: "Su Dievo pagelba mane atrado Berdt Bennich Danzige". Čia kanuolė švediško išdir-bimo, turi datą 1582 m. ir sverianti 1900 svarų. Tai pirmutinė bronzos švediška kanuolė iš laiku viešpatavi-no karaliaus Gustavo I. Tre-čia kanuolė turi datą iš 1612 m. ir pridėta paaiškinimas, kad ji paslėpta kada iš šve-ly atimta Mintauja karėje su švedais, kuomet su ja s-ariavo Biržės ir Dubien-ka (?) vadas Kristofas Ra-dzvyļa, komanduotojas ka-riumenės didžiojo Lietuvos kunigaikščio, 1622 metuose. Ketvirta kanuolė turi datą iš 1555 m. ir sveria 2,650 svā-ry. Ant jos yra įbrėsta: "Mano vardas sakalas, Da-bokitės mano kreivo snapo". Yra dar ir daugiau liekanų, bet jos nėra taip svarbios kaip čia paminėtos kanuo-lės.

PO MEDŽIU

Malonūs broliai ir sesers! Praleidome mes tris didesles šventes. Vieną tų švenčių turėjome tai diena gimimo didelio laisvės šalininko Abrahamo Linkolno, kuris savo gyvenime atsižymėjo apgynimu žmonių laisvės tiesų. Antrą mes šventėme dieną gimimo Jurgio Washingtono, kurio vardas istorijoje yra užrašytas ne išdylandomis raidėmis, kaip apgynėjo šalies laisvės nuo anglų ir francūzų, tų pačių francūzų, kurie šiadien visomis išgalėmis, per lenkus stato visokias paines mūsų tėvynei. Ir trečią, tuom patim laiku šventėme mes metines iš eilės ir penkių metų sukaktuves savo tėvynės Lietuvos laisvės.

Kaip matome, visos tos trys šventės yra surištos su žmonių laisve, kaip brangiausia idėja žmonių gyvenime. Ir visos tas trys šventės mes šventėme ir paminėjome kaip galint kuo iškilmingiausia, ant kiek mums leido mūsų išgalė ir mūsų laikas ir mūsų aplinkybės. Paminėjome mes tas šventes todėl, kad mes, kaip žmonės, įvertinome žmonių ir šalies laisvės reikšmę, todėl, kad mes, kaip kentę daugelį prispaudų, kaip būvę per ilgus laikus svetimųjų varžomi ir varginami, turėjome progą gerai pažinti ką reikiama laisvė ir ką reikiama laisvės neturėjimas arba jos igijimas.

Tik gaila, kad tuom patim laiku, kada mes ir kiti žmonės šventėme tas šventes, ir garbinome kareivius, kovojusius už laisvę, tuom patim laiku radosi žmonės net ir iš mūsų pačių tarpo, kurie tas šventes subjaurojo savo gyvuliškumu ir tuomi sudarė švenčių reikšmę, padarė gėdą mūsų tautos vardui ir suteršė mūsų gyvenimo laisvoje šalyje istoriją, už ką ne vienas svetimtautis ir ne vieną kartą, pasitaisius progai, numes mums paniekos žodį mūsų pažeminimui ir apipurvinimui mūsų vardo, kurį mes per daugel metų visomis išgalėmis gynėme ir kelėme svetimtaučiu akyse, kad parodžius, jog mes nesame be vardo ir savo šalies, kad nesame lenkais, rusais ir kitokiais, kokiais mus skaitė svetimtaučiai ir kokiais tuli iš mūsų save vadinosi.

Praėjusios savaitės laikraštyje mes skaitėme bjaurią žinią, kurioje pasakyt

kaip vienas iš mūsų tarpo gyvuliškai užpuolė beginklę mergaitę ir ją žvėriškai prikankino taip, kad ta vos gyva liko. Laikraštis sako, kad užpuolikas ją sumušė, kad smaugė, sudraskė jai drabužius ir taip prikankino, kad ji vos gyva likusi dabar kenčia ir nežinia kada pasveiks.

Malonūs broliai ir sesers, pamanykite ir patys savęs paklauskite, ar reikia didesnio pasityčiojimo iš žmogaus laisvės, kurios pagerbimui mes švenčiame metines sukaktuves? Ar reikia didesnio pasikėsiniimo ant žmogaus laisvės, už kurią kovojusiems mes piname vainikus ir statome paminklus? Ar reikia didesnio pasikėsiniimo ant žmogaus laisvės, už kurią pasaulyje žmonės lieja kraują ir gyvatis aukauja? Į šituos ir šimtus kitokių klausimų tokiame atsitikime mes ir kiti visi saužiningi žmonės gali rast tik vieną atsakymą—ne. Ir iš tiesų. Nerasime mes gyvulių nė gariose augusį žvėrį, kuris drįstų imtis tokio bjauraus darbo net pasikėsinant ant gyvybės bekinklio savo brolio. Jeigu žmogų ir užpuola žvėris, ir pastato jį pavojuje, tai tam yra pateisinimas, kadangi žmonės žveris irgi medžioja; galima būtų tokiame atsitikime tai išaiškinti, kad vieni kitiems keršija. Bet nerasime, kad su tokiu tikslu užpuolintų žvėris žvėrį ar gyvulis gyvulį. O čia dabar atsiranda žmogus, kuris savo instinktų nupuolimu pasirodo stovintis kur kas žemiau už gyvulį, kuris auga ir gyvena kaip neprotingas gyvunas, nenusimanantis nieko ne apie dorą ne apie civilizaciją.

Tai yra bjaurus ir pasipiktinimą iššaukiantis apsi-reiškimas tarp mūsų, kaip žmonių, tiesomis lygių visų kitų tautų žmonėms, nežiurint kaip kurie nesididžiuiotis savo kultura ir pažanga, mokslu ir gabumais. Mes perkšime šita mūsų tautos pažeminimą ir apsviesių žmonės mums tai atleis, su-prasdami, kad iš šimto avių atsiranda viena, kuri visam būriui padaro negarbę, už-ką visas buris negali būti kal-tinamas. Taip ir šiūom taut-sitikimu mūsų visa tauta nebus pažeminta ir panie-kinta dėl vieno tik žmoniš-kumo nustojusio. Mums tik pageidaut reikia, kad toki atsitikimai daugiau mūsų

tarpe ne atsikartotų ir ne-bjaurotų tokias dienas, ku-riose mes atiduodame gar-bę apgynėjams žmonių lais-vės ir žmonių laisvę bran-gindami švenčiame dienas jos paminėjimui.

Kad toki bjaurūs apsi-reiškimai ne atsikartotų tarpe mūsų, malonūs broliai ir sesers, mes turime to netik pa-gaidaut, bet ir veikt kiek galint, kad neleist tokių pikty-bių diegams mūsų gyvenime veistis. Privalome to pikto diegus naikint visomis priemonėmis ir ant kiekvieno žingsnio, lai jie mūsų tarpe, mūsų gyvenime, nepasirodo. To pikto diegais yra daugiausia ir beveik išimtinę tai tamsaus gyvenimo guėtos, kuriose klesti girtavimai. Prie girtavimų skamba avsis kutenančios blevyzgos ir šlykščios kalbos, kurio prigiję jaunesnės sielos paskuili auga ir bujoja. Tar prigijus jaunųjų sielose, vėliau kuriasi tokių blevyzgų prilaikytojai laikraščiai ir knygelės, išsivysto tokios jau rūšies pasakos ir dainų škos, kurios lyg limpanti li-ga apima vis didesnius pl-tus ir puldo žmonių, traukiant jį į savo klaną. O ka-taip išsivysčiusiai žmoni-kartai įtikus ir jį užganė-dinus, kuriasi tokios pačios rūšies scenos veikalai, kru-tančių paveikslų rodytuvė ir kitos tokios priemonės kuria taip auklėjantėsi kar-ta su didžiausiu pamėgimu lanko ir tuomi smaginasi reginiais pasigėrint. Ir kuomet tas skiepijama į jauno sios kartos sielas, nėra nieko štebetino, kad tarp žmo-nių ir auklėjasi toki nupuo-lėliai, kuomet yra proga ir reikalas auklėtis praklinia-žmonijai. Ir kol mūsų pas-togėse vaidinsis girtavimai, kol mūsų grincias lankys nešvarūs ir ištvirkimā plati-nanti spauda, ar tai knygu ar laikraščių pavidale, kol mūsų sceną puoš nupuolu-sios vertės vaidinimai, kol mūsų jaunoji karta, o ypač vaikučiai, lankys gatvių re-gininių krutančių paveikslų rodytuvės, tol tarpe mūsų auklėsīs nupuolimas ir iš-tvirkimo sriovės mūsų gyve-nime vaidinsis.

Todėl, malonūs broliai ir sesers, mes, trokšdami savo ateičiai gerovės, norėdami, kad tarpe mūsų auklėtusį kultura ir apšvieta, prie ko visos tautos šiadien visomis išgalėmis siekia, vykime lau-kan iš savo pastogės nešva-

LIETUVIAI AMERIKOJ

CHICAGO HEIGHTS, ILL. ALP. Kliubo prakalbos.

Mūsų kolonijoj gyvena nemažai lietuvių ir jie laikas nuo laiko surengia kokią pramogą. Taip 18 dienų Vasario Amerikos Lietuvių Politiškas Kliubas surengė prakalbas, kuriose kalbėtojais buvo du vietiniai ir du parkviesti iš kitur. Vietiniais kalbėtojais buvo mokyklos perdėtinis ir advokatas, o iš sveitimųjų tai dr. A. Smitas iš Gary, Ind. ir A. A. Tulys iš Valparaiso, Ind. Prakalbų programą vedė Kliubo pirmininkas Banis. Pirmiausia kalbėjo svetimtaučiai, kurie sakė, kad lietuviams reikia sutikime gyventi ir savo vaikus leisti mokyklas.

Toliaus kalbėjo A. A. Tulys iš Valparaiso. Jis kalbėjo pusantrų valandų ir kalbėjo gerai, ką patikrino tankus publikoje delnais plojimas ir visą jo kalbą laiką ramus užsilaukymas.

Patėmytinios ydos.

Tik man nepatiko tai, kad Tulys tankiai vartojo labai augštus žodžius, kurie darbo žmonėms nėra suprantamais, prie to jis nevengia ir angliškių žodžių, dargi tokių, kokius vartoja paprasti žmoneliai. Nešvarių žodžių Tulys irgi nevengia. Žinoma, mūsų žmonėms tas patinka ir jie už tai ploja, ypač kada yra proga nusijuokt, bet visgi tas stradoj pėra tinkama. Art to Tulys dar ir reikia perlaug, o kada ima rekt, tad adaro rusėją miną ant savo veido.

Šiaip jis kalbėjo gerai ir klausytojose padarė ganerą ispuđį, nes pasakė laug teisybės. Pasakė, kad lietuviai privalo visi gyventi neilėje ir turi mylėt savę draštą Lietuvą. Pasakė, kad Klaipėdą lietuviai jau atsiė ir turi atsiimt Vilnių šia publika atsiliėpė trenksingu delnų plojimu.

Po prakalbų teko girdėt žinūs: vieni kalbėtoja gyvė, kiti jį smerkė ir peikė. Prakalbose buvo ir bolševikų, bet jie trukšmą nekėlė. Tik po prakalbų ėmė savo tonu murtėt. Laikė prakalbų jie užsilaukė ramiai galbut todėl, kad kalbėdamas Tulys pamatęs du jų tarpe savę zurzant, sušuko: "Jeigu čia yra karvių, tai eikit prie savo kaiminės. Čia yra susirinkę žmonės ir jie nori išgirst ką aš jiems noriu pasakyti". Publika ėmė delnais plot ir viskas nurimo.

Toliaus kalbėjo daktaras Smitas, kuris pasakė, kad

rią spaudą, neduokime savo namuose girtavimams vietos ir savo šeimyną, ypač vaikučius, grėskime nuo lankymo nupuolimo veizdus perstatančius vaidinimus ir krutančiuose paveikluose rodyumus, nes tai yra nupuolimo sėkla, skiepijanti nupuolimą jaunose sielose, kurios yra mūsų ateitis ir gyvenimas. Ypač tame pareiga yra šeimyninių, kurios yra namų ruošos ir švaros amatoriai. **Žmogus.**

klausytojai primt turį viską tą ką Tulys pasakė, nes jis yra mokytas žmogus, mokytojas Valparaiso universitete lietuvių kalbos ir didelis rašytojas, parašęs jau ne vieną knygą, ir todėl jo kalba turi didelę svarbą. Toliaus pasakė, kad nenori užimt daug laiko, todėl ir nekalbės daug, tad pakartojęs pirmesnių kalbėtojų išsireiškimus, nurodė kaip galima prisirašyti į Kliubą, ir tuomi prakalbos pasibaigė. **A. Čepas.**

BALTIMORE, MD. "Gyvieji nabašninkai" scenoje.

Vasario 10 dieną Amerikos Lietuvių Atletų Kliubas statė scenoje juokąsiai "Gyvieji nabašninkai". Lošimas išėjo neblogai, aktorai savo roles išpildė gana gerai ir publikos susirinko pusėtinai; galėjo but suvirš pora šimtų. Susirinkusi publika turėjo gardaus juoko užtektinai.

Apart vaidinimo vakaras dar buvo pamargintas dainomis; LAAK. horas sudainavo šias dainas: "Ne dėl tavęs aš mergele", "Plaukia sau laivelis", "Aš išsivilkėsi čigono rubą", "Visuomet širdis suraminta", "Ak, myliu tave", "Kareivių daina", "Matus, matus", "Atsisveikinimas su Alpais".

Reikia pasidžiaugt, kad LAAK. horas, kuris jau buvo beveik pakrikęs, vėl pradėjo stiprėt ir Baltimorės lietuvių linksmit gražiomis lietuvių dainomis. Tad—ValioLAAK. horas!

Šventė 16 dienos Vasario.

Vasario 16 dienoj Baltimorės Lietuvių Taryba surengė prakalbas paminėjimui penkių metų sukaktuvių Lietuvos nepriklausomybės. Kalbėtojais buvo: Daktaras Klimas iš Philadelphiajos ir vietiniai: Daktaras Bronušas ir advokatas Laukaitis. Vakaras pradėtas Lietuvos himnu, kurį publika sustojus atgiedojo LAAK. horas.

Laikė himno giedojimo trockinių traicė—Juška Petrika ir Zdanienė, sėdėjo akis žemyn nuleidę, iš ko galima suprast, kad jų sąžinė jautėsi prasikaltus lietuvių tautai, kurios garbę jie žeidė ir tuomi pasirodė lietuvių akyse kaip tautos išgamos.

Vakaro programos.

Pirmiausia kalbėjo daktaras Klimas, kuris trumpai perbėgo Lietuvos istoriją ir su džiaugsmu pažymėjo Klaipėdos lietuvių sukilimą ir kad jau Klaipėda priskirta prie Lietuvos. Pagaliau priėjo prie klerikalų politikos ir aiškiais faktais prirodė kaip didelę žalą klerikalų politiką Lietuvai neša. Ant galo ragino remt Lietuvos reikalus aukomis ir išreikšė viltį, kad klerikalų politikai greitai ateis galas, ir Lietuvos valdžia pereis į rankas tikrų lietuvių, kurie ir rupinsis tik lietuvių ir Lietuvos reikalais, o ne savo ir Rymo. Toliaus kalbėjo advokatas

Laukaitis. Jis yra čia augęs, vienok jo kalba buvo gana patriotiška, ir net su pakeltu tonu jis pasakė: "Tas ne lietuvis, kuris nerems Lietuvos reikalus" ir pats pirmas paaukavo \$5.

Ant galo dr. Bronušas skaitė paskaitą. Dėlei nežinomoms priežasties, publikos susirinko labai mažai, tad ir aukų surinkta nedaug, vos \$38. Klerikalai prie šio apvaikščiojimo ne prisidėjo; mat jie savotiškai tą apvaikščiojimą rengė vieni, 18 dienoj Vasario.

Balandėlis.

CLEVELAND, OHIO.

TMD. kuopos vaidinimas. Vasario 11 dieną TMD. 2C kuopa scenoj statė dvilypį veikalą: "Juozapas ir Zalboras" ir "Faraono sapnas". Tai bibliškos meilės drama gana ilga (dviejų aktų septyniuose atidengimuose), bet ne nuobodi, nes yra daug kas aktyvo ir užimančio, iš senovės Egipto laikų.

Aktoriai, su mažais truku mais, savo roles išpildė pusėtinai, kas publikai suteikė nebėlogą ispuđį, o daugiausi prisidėjo tai specialiai pri-taikytos scenerijos ir gantinkami senųjų laikų kostiumai, kas lošimą ir darė tikrai naturališku.

Publikos prisirinko art šesiu šimtų ir vaidinimo laik uzsilaikyta ramiai, nes kaitant mažų vaikučių neramumus, kurių nestokavo. I nors tai dienai, su pakenkimo tikslu, bažnyčios rusy buvo surengta koki ten nuga blaudų rodymai, ir ne kunigas tą pačią dieną nepesigailėjo savo tulžies, visų TMD. kuopa pasekmes turėjo; mat žmoneliai jau pradėda savo protu gyventi ir lytyčia, kur tik jiems dradžiama ir keikiama, ten jilyg keršydami eina persitilrint, ar iš tiesų yra tas tisa kas jiems kalbama, ir atėje, kuomet persitikrin kad viskas yra kitaip, pas kvi tarp savę teiraujasi i kur imasi drasa i akis me luot ir kaip galima drįst ka bēt apie dalykus be persitilrinimo. Ir tokiu budu norir pakenkt, tik agitacija pava roma, o ant savę užsitrau kiama nepasitėkėjimas u neteisingas kalbas.

Žmonių apsitrynimas.

Ant galo jau Cleveland lietuvių iki tiek apsitryni kad moka atskirt veikah vertę ir moka juos įvertint su bile kuom jau nepasirodys, o jei kitaip, tai parsie skaitytis su nuostoliais. I taip jau yra atsitikę. Dabar tiniu laiku kaip tik sykie tautininkai ir suprato cleve landiečių psichologiją (til vargas! Jie nesupranta Ju zės Rauktytės piešiamos moterų psichologijos...) ir dabar tuos visus trukumu bando užpildyt. Kaip girdisi, ALTS. 18 kuopa 22 diena Balandžio rengia ką toki nustebinančio parodyt scenoj ir visus užinteresuot. Geriausių pasekmių!

Žilvitis.

LAWRENCE, MASS.

Šventė 16 d. Vasario. ALTS. 12 kuopa kartu su kitomis tautiškomis draugijomis surengė paminėjimą sukaktuvių penkių metų

Lietuvos nepriklausomybės, Lietuvių Ukėsų Kliubo salėje. Atidarius vakarą pirmiausia sudainuota himnai, paskui angliškai kalbėjo daktaras Mikolaitis, primindamas kaip Lietuva pirmiau buvo po svetimu jungu ir kaip dabar jau penki metai gyvena laisva ir nepriklausoma valstybė. Antras kalbėjo miesto majoras Mahoney, kuris linkėjo Lietuvai visgi gero nuo šios šalies. Trečias kalbėjo kunigas Šleinis, kuris perbėgęs visą Lietuvos stovį, klausytojus kvietė nepaisėt klerikalų ir jų valdžios kliučių, bet visomis išgalėmis remt savo šalį ir aukaut kiek galint, pasitikint, kad klerikalai visgi negyvens su savo valdžia ilgal. Kitas iš eilės kalbėjo iš So. Bostono studentas Rastenis, kuris užvis geriausia nupiešė Lietuvos gyvenimą ir jos bujojimą, sakdamas, kad tas bujojimas priklauso nuo Amerikos lietuvių tautininkų, o daugiausia tai nuo sandariečių labštumo.

Nešildyta salė.

Publikos susirinko labai mažai, turbut iš priežasties lidelio šalčio tą vakarą, o uk visiems jau žinoma, kad sant šaltam orui, Kliubo salėje galima ir ligą gaut, nes salė nešildoma. Taip ir labar, kalbėtojai net ėmė lrebt. dėl šalčio ir turėjo iršutiniais žiponais apsi-ilk. Gėda salės savininkams už tokį apsilėidimą. Dargi jiems reiktų ateityje pasisaugot, kad kas ne paauktų sveikatos departa-mento inspektorius ir prieš uos nereiktų atsakyt už leilimą žmonių salėn, kur tikigą galima įgyt.

Dar apie apvaikščiojimą.

Siais metais apvaikščiojimą rengė tik vieni tautininkai, nesikvietę nė bolševikų, nė klerikalų. Dėl publikos eskaitingo susirinkimo ir aukų Lietuvos reikalams suinkta labai mažai, vos \$16 su keliais centais.

Vasario 11 Sandaros 12 kuopa buvo surengusi vakariene, kurion susirinko apie 100 ypatų. Vakariene pasižymėjo netik vaisėmis, bet ir programu, kuris susidėjo iš muikos griežimo (J. Kibilis), piano skambinimo (A. Tataroniuotė) ir dainų, kučias sudainavo sesers Čer-rauskaitės, pianu pritariant M. Pauliukaičiui. Vakaras baigėsi Lietuvos himnu.

Ten buvęs.

UNION CITY, CONN.

Paminėjimas 16 d. Vasario. Sandariečiai čia surengė paminėjimą penkių metų sukaktuvių Lietuvos nepriklausomybės, 16 dienoj Vasario. Buvo net trys kalbėtojai. Programa vedėjas pirmiausia paaiškino susirinkimo tikslą ir dienos reikšmę, paskui mažų mergaičių horas pagiedojo Liet. himną ir dar porą dainų, paskui buvo išsautas kalbėt P. Tiškinas, kuris paaiškino reikšmę 16 dienos Vasario ir ko mes čia susirinkome, paskui labai aiškiai nupiešė Lietuvos reikalus, kas klausytojuose sukėlė didelį ispuđį. Pasibaigus pirmaj kalbai, Butkūtė deklamavo "Mūsų

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Geležis brangiausias elementas.

Metaliniai elementai daug mažai vienas kitam panašūs, vienok yra skirtingi. Nekurie iš jų duodasi gerai sumušti, suploti; nekurie duodasi gerai traukti į dratą, nekurie atlaiko gerai dylimą. Vienok pagal žmonių pripažinimą, vienas iš daugiausiai ir naudingiausiai vartojamų metalų, tai yra geležis. Geležis yra žemės elementas taip kaip kiti. Sutrupinti šį elementą mokyti žmonės vadina iš lotyniško Fe, iš žodžio ferum. Geležies elementą žmonija yra pritaikiusi įvairiems dalykams, plačiausiai tinkamiausiam vartojimui. Geležis nors ne brangus metalas, vienok gatavas nesiranda žemėje. Randamas žemėje sudedantis oksigeno; norint gauti tą geležį, reikia išskirti oksigeną su pagalba karbono anglies. Žmonės jau išmoko kaip tai padaryti daug tūkstančių metų tam atgal ir vartojo sau darydami įvairius, ypatingai kariškus padarus. Nekuriose dalyse pasaulio žalvaris buvo vartotas tokiems padarams pirmiau negu geležis tapo atarasta, ir taip pasaulio istorijoje buvo laikai, kada žmonės sau darė padarus iš akmens, iš žalvario, vėliausiai iš geležies. Kiekvienas iš tų dalykų turėjo savo ilgus amžius pergyvent.

Dabartiniame mūsų gyvenime žmonija vartoja daugiausia plieną ir todėl mūsų gadyne ateinančios gentkartės parodys plieno gadyne. Plienas nėra skirtingas žemės elementas, tikta skirtingas iš geležies. Vienok ką dabar padaro žmonės iš plieno, jokiū būdu to negalėtų padaryti iš paprastos geležies, todėl plieno gadyne gali tiek skirtis nuo geležies, kiek žalvaris skyrės nuo akmens arba geležis nuo žalvario.

Kaip žmonės padaro plieną.

Paprasta geležis yra netyra; geležyje randasi daug maž anglis ir kitokių elementų. Paverst geležį į plieną žmonės išmoko per il-

Vilnius". Po deklamacijai kalbėjo antras kalbėtojas N. Rastenis iš So. Bostono, kuris nurodė svarbą penkių metų sukaktuvių Lietuvos nepriklausomybės ir ką Lietuva per tuos penkis metus atsiekė. Paskui ragino visus rašyti prie "Sandaros, kaip vienos iš rimčiausių tautiškų organizacijų, kuri veikia Lietuvos ir lietuvių labui, ne svetimtaučiu. Ir kalbėtojo žodžiai pasiekė kiekvieno šiame susirinkime dalyvavusio lietuvių sielą, kadangi jis kalba labai aiškiai ir taktiškai; malonu buvo klausytis.

Aukų rinkimas.

Po Rastenio kalbai buvo pertrauka, kuria pasinaudojant buvo renkama aukos Klaipėdos šauliams. Teko girdėti, kad surinkta \$18, 58, kurie nutarta siųsti tiesiog į

tyrinėjimus kaip išvalyti iš geležies visus netyrumus ir palikt joje tik tiek kiek reikia anglis, paskui atšaldyt tinkamai, iš geležies pasidaro plienas, kuris turi pavaldytį geležies, bet yra daug drutesnis ir netrapus, duodasi gerai užsigeist, atlaiko drūčiausius tiltus, budinkus ir visokius žmonių tvarinius. Kada šis metalas pasirodė vienas iš svarbiausių dėlei žmonijos, savo drūtumu ir parankumu, žmonės daug truso padėjo jį iš-tobulinti; negana žinot kiek jame palikt anglies, bet reikia pažinti ir mokėti kaip plieno kristalai turi susidėti plieną atšaldant iš skysto jį aušinant.

Mūsų žinome iš kokių kristolų susidarius druska, sniegas ir kitoki dalykai. Taigi panašiai iš kristolų susideda ir metalai, tik jie toki mažai, taip gražiai sugulę, kad mūsų akys jų neatskiria. Tiesiai kristalai kuogeriausia sukibę į krūvą, kuogeriausia sulipę, padaro gerą plieną. Mokyti žmonės egzaminuodami plieno kristolus per padidinančius stiklus žiūrėdami, gali pasakyti ar drūtas yra plienas, ar tiks savo vietoje. Jie gali pasakyti kur plienas pirmiausia gali užt. Gero plieno kristalai labai gražiai sugulę ir jų šonai labai stipriai vienas su kitu susivieniję, niekur nesiranda anglis, atskiro, palario galimu pažinti plieną ir pasakyti koks jis yra. Elementai kaip auksas ir sidabras, nors brangūs ir naudingi metalai savo vietoje, bet nėra tiek naudingi kiek plienas yra įvairiuose padaruose vartojamas. Bet auksas ir sidabras žmonija galėtų lengvai apsieiti, bet be plieno laug pražudytų įvairių pasaulio parankumų.

Auksas ir sidabras.

Auksas ir sidabras yra dvi brangiosios metalai. Vienas lalykas dėlei kurio auksas žmonės gerbia tai dėlto, kad auksas duodasi ploniausiai išplot. Kitas dalykas, kad auksas nesioxiduoja ir nerudyja. Auksas ir sidabras ne lengvai randamas ir pri-

Klaipėda. Po aukų rinkimui kalbėjo A. Stankevičius, kuris gana aiškiai ir daug ko pasakė apie Lietuvą, ką jis patyrė Lietuvoj važinėdamas.

Ant galo reikia dar priminti, kad turbut nėra kitur tokios ištvirtusios lietuvių kolonijos kaip pas mus. Čia yra tokių žmonių, kurie ateina į surengtą vakarą ir elgiasi netaip kaip žmonės pritinka; jie ne klausosi programo, bet tuojau imasi prie kazirų, ir kada kalbėtojas ant estrados kalba, jie "baruij" kaziruoja ir keikia kalbėtoją. Galėcia juos ir vardais paminėti, bet lauksiu dar ilgiau, gal pasitaisys ir susipras.

Broliai, liaukitės patys ne žmoniškai elgesi ir kitus piktnė! Imkitės jį skaitymo laikraščių, o ne čirvų turėjimas termometruose ir ba-

tinkamiausias vartot pinigų darymui. Auksas nesiduoda lengvai sutarpinti; vienintėlis daiktas kas lengvai tarpina auksą, tai yra mišinys, padarytas iš nitriskos ir hidrochloriskos rūgšties. Bile kuri iš minėtų rūgščių lengvai sutarpina bile kurį metalą, bet kad sutarpinti auksą, tos dvi rūgštys reikia į krūvą sumaišyti. Nors auksas ir sidabras yra vargiai sutarpinami, vienok šie metalai yra labai minkšti ir lengvai dyla, todėl darant pinigus iš jų, maišoma tam tikri sudrutinanti auksą metalai. Jeigu tai nebutų daroma, pinigai greitai sudiltų. Auksas nesiduoda sumaišyti su oxigenu nors ir geriausi pritaismai tam butų vartojama. Sidabras duodasi oxiduoti, jeigu drūciai įkaitytas ir padėtas ore arba prie oxigeno su dideliu spaudimu, tada maišosi su oxigeno.

Kaip auksas taip ir sidabras yra geri perleistojai šilumos arba šaltio, jeigu vieną galą įkaitysi, kitas galas greitai ataus. Abelnai visi metalai šilumą arba šaltį perleidžia per save labai greitai, todėl metaliniai drūciai netinkami; jie atšaldytų arba sukaitytų mūsų kūną labai greitai. Metalai yra labai naudingi perleidimui elektros. Niekas dar niekur neišaiškino kodėl metalai taip lengvai perleidžia per save šilumą, šaltį ir elektrą. Per kurį metalą lengviau perkeliu šilumą, elektrą taip pat lengviau perkeliu.

Varis geriausias nešėjas elektros.

Šioje gadyneje vis daugiau ir daugiau elektra pritaikoma prie žmogaus pagelbos; pernešt elektrą iš vienos vietos į kitą, vartojama daugiausia vario vielos, kaip geriausio perleidėjo elektros. Elektra geriausia perneša vielomis, padarytomis iš auksa, sidabro ir vario. Kadangi varis yra pigiausias metalas iš tų trijų, todėl varis ir vartojama visose šalyse. Varis atrandamas žemėje, kartais reikalauja višai mažo apdirbimo, vienok turi but išvalytas ir tyras. Auksas nuo kitų medegų. Kad gerai varį išvalyti, reikia suleisti vandenyje su pagalba elektros srovės, panašiai kaip ir pats vanduo kada skiriamas į atskirus savo elementus. Varis kaip ir auksas arba sidabras, ne priima oxigeno ir dėlto nerudyja paprastose aplinkybėse.

Stebuklingas vanduo-metalas.

Gyvasis sidabras yra vienintėlis metalas skysčio pavidale. Jis priguli prie elementų auksa, sidabro, vario; gyvas sidabras yra artimas minėtiems metalams daugiau negu kokiam kitam metalui. Atrandamas liuokasai kaip ir kiti metalai, labai lengvai perleidžia per save elektrą, už visus stebuklingiausius dėlto, kad skystas. Labai naudingas metalas ydarpatingai darymui veidrodžių. Išrodo kaip sidabras, bet iš tiesų jis nėra sidabras, tik skirtingas elementas. Kada sušildytas jisai nematoma laikraščių, o ne čirvų turėjimas termometruose ir ba-

rometruose. Gyvasis sidabras plačiai vartojamas gydyme nekurių ligų. Nekuriose ligose gyvasis sidabras vienintėlis vaistas. Taigi kaslink žmonijos sveikatos sugrąžinimo, gyvasis sidabras arba moksliskai vadinamas merkuris, yra brangesnis metalas negu minėti, auksas, sidabras arba varis.

Stebuklingi gazai.

Palikę mes metalinius elementus patirsime nors kiek apie kitus, kuriuos mokyti žmonės tik paskutiniams laikais surado. Šitie gazai nėra taip svarbūs mūsų gyvenime ir jų randasi ore tik mažos dalelės, su jų neužmatomu veikimu. Bet jie labai svarbūs žinot ko mus mokina ir jų giminiškumas prie kitų elementų. Pirmos iš jų vadinamas organ'as, atskirus elementus; jame atarasta vėliaus helijumo, neon'o, kripton'o ir xenon'o. Heliumas pirmiaus buvo mokytiems žmonėms žinomas kaip esantis saulėje, nekuriuose mineraluose, bet niekas nemano, kad jo randasi ore. Visi tie minėti gaziniai elementai yra giminingi, vienok atskiri elementai. Jie pasidaro iš vienas kito liekanų, kada vienas iš jų pranyksta, kitas atsiranda. Jau mes pirmiau kalbėjome apie vieną elementą, tai yra radiumą, kuris palaiko žemės plūtą šiltą ir priduoja pagelbą ant žemės gyvasčiai užsilaikyti. Mokyti žmonės tiki, kad radiūm užgema iš atomų nykstancio kito elemento, vadinamo uraniumu. Pasiskirstymas atomų radiūm tyrinėtojams labiau aiškus negu uranium. Tas skirstymasis atomų padaro šilumą žemėje ir kartu padaro elektrą, taipgi daro vilnis krutėjimo, panašias į vilnis šviesos. Toks vilnių krutėjimas pagimdė X-rays ir kitokius spindulius, kurie davė progą atrasti radiumą. Atradimas radiūmo ir tyrinėjimas jo atomų duoda plačią dirvą mokslinčių tyrinėjimams svarbių pasaulio dalykų.

Nemuno Sunus.

GAILĖS PAPIROČIAI.

Pasaulyje yra įvairių žmonių, su jais ir keistų pa-pročių, nuo kurių ne atsilieka ir gailės papročiai.

Naujoj Kalėdonijoje naš'es, laike gailės po mirėcia savo vyro, savo kūną juodina sakais ir ant tų kalkėmi-piešia baltus taškus, neva ašaras. Pas tulas indijonų gi mīnes našlės per tulą laiką sėdi prie mirusio vyro grabo, apsvynioje šniurais, ir per tą laiką ne šukuoja plaukus, nėgi rėdosi.

Didesnes kankynes laike gailės turi praleisti indijonės angliškoj, arba britiškoj Kolumbijoj. Jos per tulą laiką yra skaitomos užkrečiančios, ir todėl niekam nėra leistina prie jų prisitarti, kad apsisaugojus jų šešėlio. Ne leistina jai valgyti, nė gerti iš to įdo, kurį kiti vartoja. Miegot turi tik ant kietų žagarų, tankiausia ant erkėčių šakų. Ore gona našlės indijonės per metus prisirišę prie kairės alkunės nešiojasi sudeginto savo vyro pelenus. Andamana salose tokios našlės nešiojasi savo vyro kaukuole, raudonai nudažyta.

LIUSOJI VALANDA.

Jaunimo skyrius

Už Tėvynę!

Saulė sėsdama toli už žaliųjų miškų, už augštųjų kalnų, už giliųjų jurių, apšvietė savo auksiniais spinduliais visą platųjį pasaulį. Po dienos kaitros ji leisdamasi darėsi raudonesnė, o jos auksiniai spinduliai silpnai švietė augštus kalėjimo murus.

Kalėjimas stovėjo vakarinėje miesto dalyje, iš visų pusių aptvertas kelių sieksnių augštumo siena, su geležinėmis durimis, kurios retkarčiais atvarius naują kalinį, atsidarydavo plačiai, lyg smakas išsižiojęs. Prarydavo plačią savo gerklę nelaimingą sutvėrimą, taip ir šioji kalėjimo geležinė "broma" atsidarius įleisdavo į vidų, ir vėl sučiaupus geležinias savo žiotis, pasilikdavo nelaimingąjį kalinį savo "globoje".

Buvo 6 val. vakaro. Geležinės šio kalėjimo durys, pamažu atsivėrė ir jon įėjo apsupti sargybinių kelias inteligentų išvaizdos vyrų. Vienas jų laikė rankose kokį tai pundelį, matomai duonos buta, kiti buvo tuščiomis rankomis. Durims sugirgždėdus, atsigrįžo nelaimingieji, ir giliai iš širdies atsidoso pažvelgę į milžinišką "bromą".

Sargas, uždavęs duris ėmė pas sargybinius teirautis, kas per kaliniai, ar kriminališki ar politiški.

—To litvini, ps.... trumpai atkirto sargybinis ir sukeikęs sulyg "mandagumo" aiškino senam sargybiniui apie "litvonišką" jų darbą.

—Tai už ką jus suėmė? "Musėt" neklausote pono ržado—šypsodamasis ironiškai sargas teiravosi pas suimtuosius.

Tačiau jiems nieko sargui neatsakius, jis tęsė toliau:

—Taigi, ponas ržadas geras, o jūs nenorite jo klausyti, o norite, kad "niemčiai" ant jus ponautų, tai dabar kai pabusi, ana, tame langelyje (čia senis parodė pirštą trečiame augšte langeli, kuriame spindėjo atsimušę saulės spinduliai, lyg veidrodyje).

Seniui nustojus kalbėti, išėjo iš raštinės dar pora sargybinių, ir aplink apstoję kalinius, nuvedė į raštinę.

Senis pasilikęs prie vartų ilgai dar kvatojo, kad "litvini" pakliuvo čia po jo valdžia ir kad dabar ir jis turi ant jų bent kiel valios.

Raštinėj smulkiai juos išklausinėjo, ko dėl suėmė, kame prasikalto ir tt. Bet kaliniai ir čia labai atsargiai elgėsi ir nekiekvie nam pasakojo. Pagaliau užrašę ant duonos porcijų, nuvedė kelias kalėjimo sargi juos į kameras ir iškrėtę iki mažiausio siu lėlio, atėmę kas buvo kalėjime turėt užgin ta, paskyrė po du į kamerą.

Dabar kaliniai nieko daugiau negirdėję, kaip tik raktų barskėjimą, ir smarkius sargi po koridorių vaikščiojimo žingsnius.

Priėjo Jonas Tėvynis prie lango, atsirė nē alkune veidą ir išmeigė akis į nusilei džiančią toli vakaruose saulutę. Jos paskutinieji silpni, bet užtat žavėjantieji ir malonus spinduliai, apšvietė jų mažą langelį kuris buvo stipriomis geležimis užtvertas.

—Dievuliai!—ėmė dusaut Jonas, juk dar vakar buvau laisvas, dar vakar vaikščiojau po tavo sostinės numylėtas vietas, dar vakar kvėpavau šiltu vasaros vakaro oru, kuris buvo taip malonus, taip kvepiantis... dar vakar kalbėjais su nuvargusiais savo tautiečiais, kurie taip kaip ir aš persekiojami "broliai" nežino nē valandos nē minutės savo gyvenimo, dar aš vakar maniau dirbt tarp nuvargusių ir prispaustų savo brolių maniau kelt juos iš tų vargų ir persekiojimų, kuriuos jie dabar kenčia....

Taip... visi mano manymai, planai, kuriuos tikėjaisi įvykdysiąs, pasibaigė štai kuom.... Dabar aš tarp keturių sienų, kurios jau ne vienam atėmė sveikatą, ne vieną čia ašara išlieta, ne vienas čia gilus atdusis atsimušęs į šias šaltas sienas dingęs yra jose. Tik jos kurčios, jos nieko negirdi, negirdi aimanavimų, nesupranta žmogaus kančių, kurias reikia kentėti.

Sienos, jūs beširdės, argi jūs ir dabar nesuprasite kaip aš kenčiu nekaltai, argi neatsiliepsite ant mano balso, ir neišgirsite, jūs, nebylės....

Bet sienos tylėjo, ir jam nieko neatsakė, tarytum laikydamos jį kaltu.

Saulutė jau visai pasislėpė už miško ir numetus Jonui per siaurąjį langelį paskutinį savo spindulį, visai pasinėrė toluoje, o jos vietoje ilgai dar stovėjo raudonas dangaus plotas.

—Ir sakyk, Jonai, už ką mes dabar čia patekome, kuom mes prasikaltome —kreipėsi prie Jono draugas Kazys, kuris iki šiam laikui stovėjo prie durii.

—Už ką?

—Taip, už ką?

—Užtat, kad esame lietuviais, kad gina-me savo šventas tiesas V....je, kuris mums priguli, kad norime but žmonėmis, tokiais, kurie taip pat kaip ir mūsų "broliai" nori gyvent; užtat ir esame čionai, užtat ir kenčiame, bet tai niekis kentēt už savo tėvynę, už vargstančius brolius, juk tai yra priedermė kiekvieno lietuvi. Ir žinok tą, Kazėli, kad tik per ašaras ir kančią žengia žmogus prie laimingo gyvenimo, tat ir mes kentėkim, nors jau nemažai mūsų brolių kentėjo ir kenčia, bet dar ne galas toms kančioms ir joms to galo nesimato.

—Taip... Joneli... už tėvynę..., o koks tai malonus obalsis, už tėvynę, už tave Lietuva, motinėle, amžius suvargusi, vergijos pačių surakinta. Bet... išauš gadyne, užtekės liuosybės saulė ir mūsų sostinėje, ir mes tuomet busime žmonėmis.

Už tėvynę... Galindų Ainis.

Jaunime!

Mieli broliai ir seselės, jaunieji! Kodėl jų išsižadate brangios ir gražios kalbos, tos kalbos, kuri taip gražiai skamba—lietuviškos kalbos?

Aš suprantu to jūsų atsižadėjimo priežastį. Tai yra stoka pažinimo jos vertės, ir manymas, kad ta kalba pasaulyje yra mažai žinoma. Todėl jūs jos atsižadate ir nenorite ja kalbėti. Bet jūs raskite man kitą tokią kalbą, tokią švelnią ir taip gražiai skambančią kaip lietuviška kalba. Jieškite plačiam pasaulyje, bet neraskite kalbą, kuri turėtų meilesnius ir gražiau skambančius žodžius, kaip lietuviška kalba.

Taipgi atminkite, kad šitos gražiosios kalbos pamatu jūs esate. Kas bus, jei tas pamatas sugrius? Viskas žus! Užtai jūsų pareiga yra, tą pamatą saugot nuo sugriuvimo.

Jeigu jūs lietuvišką kalbą žeminate, tai kas ją paaugštins? Juk ne svetimtaučiai. Paaugštins ją tik lietuviai. Todėl ir imkitės už darbo ir ją augstinkite, ir tada ji bus paaugštinta. Pasaulis tada išvis ir pripažis, kad Lietuva turi savo darbščius sunus ir dukteris. Ir jums iš to bus garbė. Vadinkitės save lietuviais. Bukite visur lietuviais. Pasaulis jus užtai pagirs. Tuomi bus išaugštinta mūsų tauta ir mūsų kalba.

Neleiskite su vėjais savo kalbą, bet dirbkite, kad suprastumet ir pažintumet kaip brangi yra mūsų tauta ir mūsų kalba, ir kas yra Lietuva. Tada lietuviystė klestės ir sveimieji ją išvis kaip gelę išdygusią iš žemės pavasario metu. Lietuvių tauta ir lietuviška kalba tada žydės pasaulio akiveizdoj, kaip ta pavasario gelė.

Bet jei mes, broliai, dobilėliai, ir seselės elijėlės, nieko neveiksime, tai mūsų kalba, o su kalba ir mūsų lietuviška tauta—žus. Jei mes pasauliui pasirodysime darbščiais ir veikliais, tada pasaulis įvertins ir mūsų darbą apkainuos. Todėl dirbkime visi išvien, dirbkime pakėlimui lietuviystės, ir dirbkime taip, kad niekas mus ne pergaltų. Tada visi žinos kas yra lietuvių tauta ir lietuviška kalba. Tada nereiks gėdėtis pasivadinti lietuviais.

Nesakykite, kad šitą darbą veikt jūs negalite. Viskas galima. Niekas negimė su mokslu ir gabumais; užgimęs kiekvienas mokinasi ir lavinasi. Todėl ir jūs, jaunieji, lavinkitės savo gerovei ir Lietuvos naudai o vardas jūsų užtai bus plačiai žinomas, kaip lietuviystės stiprintojų.

Jonas Kajackas.

Kur yra miltų kalnas?—Niekur.

Ką žmogus veikia pabaigęs metus?—Pradeda kitus.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

KADA PRADETI LAVINT VAIKUS.

Negalima tikrai žinoti kaip greitai kūdikiai mokina...

Bet pabaigoje pirmų metų, jau mato viską aplink save...

Kudikis šešių arba aštuonių mėnesių senumo jau pažįsta savo važiujamą stovynę...

Bet ilgai po tam, kudikis pradeda mokintis svarbesnių daiktų...

Todėl į klausimą "Kada pradėti lavinti kūdikį" galime atsakyti sakančiai: "Tuoj po gimimo".

Kuomet sulaukia trijų arba keturių mėnesių, jau gali galvą sau vienas pakelti...

rodo nerviškas ir negali ilgai vieną dalyką atlikti.

Ir tas pats su vaikais nuo vieno iki šešių metų. Vaikas daug pasimokina nuo pasibovavimo.

Jau dabar supranta apie laiką ir tt. Jau pradeda suprasti įvairius daiktus...

Ką vaikai nuo mažens išsimokina, sunku atpratinėti. Persikeitimo laike, antrais metais, kuomet kūdikio skytas maistas keičiasi...

Metai, nuo kudikystės iki einantį mokyklą, yra geriausias laikas pamokinti švariai užsilaikyti.

Yra sunku, jeigu tėvai duoda pilną valią vaikams kudikystėje, ir kuomet užauga jau bando juos valdyti.

KODĖL VAIKAI TURI LANKYT MOKYKLĄ. Jauni vaikai, ypatingai, išmoka vartojant jausmus.

(Kindergarten) tiki, jog toks mokslas neturi užsibaigti, kuomet vaikas pradeda lankyt mokyklą.

Mažulių vaikų mokykla yra mažiems vaikams; čia vaikai be permainos rengiama augštesnei mokyklai.

Mažulių vaikų mokykla tik laiptas nuo namų iki mokyklai. Mažulių vaikų mokykla mokina vaikus per darbą ir žaidimą svarbius kooperacijos ir susivaldymo pripratimus.

Mažulių vaikų mokykla pasirupina vaiko fizišką išsiplėtojimą per energiską laukę miklinimąsi, ar į didelius, saulėtus, gerai vedinamus mokyklos kambarius, kuriuos mokyklose vaikai turi imti fiziškus ir protiškus mėginimus.

Mūsų miestuose, kur apsigyvenę daug ateivių, mažulių vaikų mokyklos yra labai svarbios. Kuomet ne drasus svetimas vaikas pradeda lankyt mokyklos pirmą klasią, jis jau randasi svetimoje vietoje, kur visi vartoja jam nesuprantamą kalbą, ir kuriuos mokina visai svetima moteriškė.

Mažulių vaikų mokyklos veikimo natūrališkumas, vartojami žaidimai, kuriuos visu tautų vaikai žino, prashalina svetimumą. Čion svetimi vaikai išsimokina kalbėti, ir išsimokina skaityti. Tos mokyklos mokytoja ypatiška užkvičia vaikų motinas lankyt motinų susirinkimus, kurie laikoma mokyklos kambariuose, ir pakvičia motinas ateiti į mokyklą pasižiūrėti.

Toje mokykloje vaikai drauge dirba ant grindų arba atsėdę prie stalių; prie piano su mokytoja, arba mokina dainuoti jaunystės dainas. Čion girdi pasakas ir eiles, tikrą literatūrą. Su mokytoja eina pasivaikščioti. Jie išsimokina pažinti gėles, medžius, paukščius, gyvulius. Jie pažįsta policistą, mato vyrus laukuose dirbant, vyrus ant gatvės.

rių, trukiuose. Taip gerai pažįsta pasaulio darbininkus.

Apart pasivaikščiojimo, vaikai praleidžia daug laiko ant oro, žaislų vietose, yra visoki žaislai.

AR JUS PINIGAI APSAUGOTI? Viena iš svarbiausių finansinių įstaigų Worcesteryje yra Peoples Savings Banka, Main St.

Ji visuomet patarnavo žmonėms su didžiausiu teisingumu ir pataikavimu. Tokiu būdu išsidirbo sau vardą kaip teisingiausia banka Worcesteryje, ir verta rėmimo visuose reikaluose.

Retas iš mūsų skaitytojų pasvarsto apie svarbų taupymo ar įdėjimo pinigų į geras vietas, bet laiko paslėpę kur ugnis ir vagis gali prieiti bile-kada. Priverskit pinigus dirbt del jus, uždirbant nuošimtį Banka išmoka 4 1/2% ant idėtų pinigų. Jus nesiremsit ant pinigų, kuriuos uždirbat, bet ant pinigų, kuriuos sučėdinat. Idėkit pinigus į šią stiprią finansiską įstaigą, ir jie dirbs jum bemiegant.

Mes norim apsergēt skaitytojus nuo pirkimo bevėčių sėrų, pirm pasitarimo. Šanka su mielu noru patars ar užsimoka pirtk, ar ne. Patarimą suteiks dovanai. Pasinaudokit tuomi.

Pasitarkit pas juos, kuomet reikia, o pinigų dėkit į Peoples Savings Banką.

BARNARD, SUMNER IR PUTNAM KOMP. Didžiausia apredalų krautuvė Worcesterj, tai Bernard Sumner ir Putnam kompanija, prie Main gatvės.

Beveik visi, kurie įdomausia pigiomis kainomis ir geromis prekėmis, yra apsipajinę su šia progresyviška įstaiga, kuri užėmus svarbią vietą prekybos ratuose, ir kuri visuomet stengiasi geriausiai patarnauti visiems darbininkams žmonėms be skirtumo pažiūrų ir tikėjimo.

Kadangi visuomet pigiau išėina pirtk gerus pirkinius, augštos rūšies, negu pirtk pigius dalykus, kurie greitai išsinešioja, ir atsėina brangiau ant galo, todėl mi jaučiami, kad tukstančiai mūsų skaitytojų džiaugsis dažinojė, kad yra krautuvė, kurioj galima gaut augščiau vertę.

Yra sakoma, kad nesvarbu kiek užmoki už pirkinius, bet kaip ilgai jie nešiojasi. Barnard, Sumner ir Putnam kompanija yra ištikimiausia krautuve Worcesterj. Jų užduotis visuomet buvo parduot gerus dalykus už pigia kaina; taigi, mes norim, kad skaitytojai eitu tenai pirtk audeklus, moterų ir vyrų apredalus, ir tt., žemiausią kaina visame mieste.

Svarbu pranešt, kad ši krautuvė turi tik vieną kainą nustatytą, ir krautuvė, kuri neturi nustatytos kainos, neparduos gerus dalykus. Kuomet pritruks, rasi Barnard, Sumner ir Putnam kompanijos krautuvėje labai žema kaina.

STRAIPSNIS IX.

Kada Duot Kitus Maistus ir Apelsino Sunką.

Nežiurint kokiu pienu penima, kiekvienam kudikiui reikia duot, penint iš bonkos, dar kitų valgių ir apelsino sunkos. Sekanti rekomenduoja pirmiausiai žinoti:

Apelsino sunka.—Kudikiui sukakus keturiems mėnesiams, duok vieną šaukštelį perkoštos apelsino sunkos, atmiestos su lygiu kiekiu virinto vandens, vieną syki į dieną pirm penėjimo. Laipsniškai didink kiekį iki jau duodi vaikui neatmiesta sunką pusės apelsino. Tas davimas galima testis iki kudikis jau galės valgyti ir kitokių vaisių.

Avižinė košelė.—Kada kudikiui sukanka penki mėnesiai, pridėk prie kiekvieno penėjimo po šaukštelį avižinės košelės. Laipsniškai didink kiekį iki duodi vaikui kiekvieną syki po tris šaukštus avižinių miltų košelės. Kad padarius tą košelę, paimk keturias uncijas oatmeal prie kiekvienos pintės vandens; virink viską dubeltavame puode tris valandas; pridėliok tiek vandens, kad pabaigus virimui, gautumei skystą košelę. Kol ji šilta, perleisk per koštuvą, ir atvėsink. Tą košelę galima duoti iki vaikas galės valgyti gerai išvirintus kitus javus.

Kalkio Vanduo.

Šviežiai pagaminto kalkinio vandens galima gaut aptiekose. Padarymūi formula, gi, yra sekanti: pridėk šaukštą gesintų kalkių (gaunama aptiekoje) įkvortą virinto ar distiliuoto vandens; užkorkuok ir stipriai suplak keletą sykių į valandą. Lai kalkiai nusistovi dugne ir po 24 valandų nupilk nuo viršaus vaisių skystimą į švarų butelį ir užkorkuok stiklu. Laikyk šaltoje vietoje, gerai užkorkuota.

Vartojant kalkinį vandenį, pridėk po vieną šaukštelį prie kiekvieno penėjimo per pirmą savaitę, o paskui laipsniškai didink kiekį, jei reikalus yra, iki duodi vaikui penkis šaukštus kiekvieną syki iki pabaigos dvylikto mėnesio.

Vartojant kalkinį vandenį, reikės mažiau vartoti virinto vandens. Pavyzdžiui, jei sakoma, kad 12 mėnesių kudikiui reikalinga šešių šaukštų kondensuoto pieno prie 7 uncijų virinto vandens, o jūs norite duot 5 šaukštus kalkinio vandens, tai vietoje 7 uncijų virinto vandens įsū imkite tik 6, o viena uncija susidarys iš šaukštų kalkinio vandens, taip, kad vandens vistiek bus 7 uncijos.

Ar tavo kudikis verkia? Ar jis neramu? Jei taip, tai veikiausias maistas nesutinka su juo. Jei negali žindyti savo kudikio, arba jei jis netarptasi iš krūčių pieno, duok jam Borden's Eagle Pieną—maistą, kuris pasekmingai išauklėjo šimtus tukstančių kudikių. Ir lengvai sutaisomas—tik pridėdant virinto vandens pagal nurodymus. Per 65 metus motinos davinėjo Eagle Pieną kaip milžinišką sveikatos dovaną savo kudikiams. Gydotojai jį rekomenduoja vaikams, kurie sirguliuoja ir silpni, kadangi jis lengvai suvirškomas ir teikia pilnučiąsį sotumą.

Be to, kad tinka kudikiui, jis dar yra geriausias maistas nedapenėtam kudikiui. Stebėtini eksperimentai daryti tarpe mokyklos vaikų rodo, kad tie, kurie penimi su Eagle Pienu užaugo septynius svarus daugiau, negu kiti penimi paprastu bonkiniu pienu. Rupinkis savo kudikiu atydziai. Dažnai jį pasverk. Atmink, kad neauganti kudikai yra nedapenimi. Jaunas kudikis turi gaut kasdien po du šaukštus Eagle Pieno, atmiesto trejais ketvirtadaliais puoduko virinto vandens. Duok paryčiais ir pavakariais. Kiti vaikai dažniausia jį labiau mėgsta su ginger ale, vaisių sunka, arba suplaktu kiaušiniu ir skanskoniu.

Skaityk šituos straipsnius kas savaitę ir padėk atėčiai.

ŽODYNĖLIS GERIAUSIA IŠMOKSI ANGLISKĄ KALBĄ. Turėdamas tikėtinį žodynėlį, sutaisyta pagal geriausį kalbamokslinį būdą, be kitų pagalbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyti. Kaina tik 60c. Galima gauti pas M. PALTANAVIČIA Worcester, Mass.

Advertisement for Borden's Eagle Brand Condensed Milk, featuring an illustration of a woman and child, and a can of milk.

SKAITYK SU ATYDA. Jeigu kas rengetės arba turinti laiko parsitraukite kam netikėtai prisieitų greitu laiku išvažiuoti į Lietuvą, arba savo senus pasus rusų, tauti atminti, kad norint gauti pasą nuo Lietuvos Atstovybės Washingtone, reikiat pristatyt savo kokius nors dokumentus, parodančius, kad paeini iš Lietuvos. Kas jokių dokumentų neturi

LIETUVOS KVOTA PASIBAIGĖ. Skaitant žmones Amerikoje 1910 mete daugelis lietuvių save užsirašė lenkais, rusais ir vokiečiais, todėl pagal nuošimtį, lietuvių metinė kvota dabar nedidelė ir jau pasibaigus. Nauja kvota prasidės Liepos mėnesyje. Taigi kas mano savo gimines čia pasitraukt, dabar iš lai-

PATARKITE. Kas tik siuntėte pinigų Lietuvą auksiniais, patarkite kuogreičiau saviemsiems, kad jei greičiau pinigų pasiimtu iš nurodytų bankų ir apsimainytu litais, nes auksinam puolant kožną dieną, pinigai pasiusti nyksta, eina ant nieko. Nekurie žmonės mano, kad galės pinigus atgal atsiimt doleriais ir gaut

MES SIUNČIAME DOLERIAIS. Matydami, kad daugumas žmonių apsigavo siųsdami auksiniais, mes dabar sutaisėme pinigų siuntimą pagal tą kursą, kuris bus dienog ant nieko. Taip siusti pinigai negali sudilt savo kėmus.

M. PALTANAVIČIA, 15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS. Naujas Kriaučius Worcesterj. Vincas Intas, gerai žinomas kriaučius, tikras Lietuvis iš Webster, Mass., atidaro savo išdirbystės šaką Worcesterj. Šią savaitę atidaro pirmiausia "Amerikos Lietuvis" ofisę, 15 MILLBURY ST., lankysis du kartus į savaitę, SEREDOMIS ir SUBATOMIS, vakarais, pakol su jo darbu neapsipažins Worcesterio lietuviai, o paskui atsidarys savo šapa šiame mieste. Per 40 metų V. Intas kriaučiauja, Lietuvoje, Bostone ir per ilgus metus Websterjje, Mass. kuris vien tarp svetintaučių buvo vietiniu kriaučiu Worcesterio lietuviai! Norėdami gražiai tinkamų drabužių, atsilankykite seredomis ir subatomis, pamatysite prabas audeklų ir paduosite mieras.

Vincas intas & Son, Main St., Holden Arcade, Webster, Mass. 15 Millbury st., Worcester, Mass.

"AMERIKOS LIETUVIO" Spaustuvė ATLIEKA SPAUDOS DARBUS.

KAIP SODUS REIKIA AUGINT.

(Tęsa)

šaltų vėjų, spiegių, ankstyvo pavasario metu sniegų su krušomis, ir sniegas pavasarį greit nesutirpdamas, ilgai prilaiko antšalą žemėje, ir vėliaus drėgnumas ilgai ne praknyksta.

Naturališkos ir dirbtinės apsaugos.
Apsaugos sodams gali būti natūrališkos: kalnai, girios su dideliais medžiais, kad priklaikius užvėją iš šiaurės ir vakarų, arba dirbtinės, kaip triobos, muros sienos (parkonai) ir iš lentų sukaltos augstos tvoros. Tokios apsaugos iš šiaurės ir vakarų pusės, sodams duoda užvėją ir suteikia šilumą, ir kuom toki užtvartai yra artesnė ir augštesnė, tuom medžiams yra geriau ir sveikiau; užtvartai iš pietų ir rytų pusės, sodų medžiams yra kenksmingi. Užtvartams geriausia apsinimimas cedrais, žilviciais ir kitais medžiais, kurių šakos duoda gerą užvėją.

Kada žemė sodui jau parinkta, reikia pamanyti apie tinkamą tvorą, kad ją užtvėrus apsaugojimui čiepu nuo gyvulių. Vėlių tvoros digliuotos, arba pintinės, yra geros ir tvirtos ir ilgai laiko, bet apsaugojimui čiepu nuo zuikių, kralikų ar kitokių mažųjų gyvūnų, grauziančių čiepus, yra tik tada geros ir tinkamos, kada pažemiais jos tankios.

Tvėrimas gyvulių tvorų taip vadinamomis gudobelėmis sodui yra kenksmingu, kadangi šie medžiai yra giminingi sodo medžiams ir todėl jie prilaiko įvairius vabalus ir kirmėles, kurios gadina sodo medžių žiedus ir vaisius.

Pataisymas žemės ypatybių.

Jeigu žemė, skiriama sodo auginimui, yra tinkama ir atsakanti, nereikalaujanti perdirbimo ir pertaisymo jos sudėčių, tada sodą galima užvesti ir suauginti be didelių išlaidų ir sunkenybių. Jeigu nėra butino reikalo sodą užvesti prie pačių namų, tada žemę, sodui tinkamą, lengva parinkti laukuose, kur žemė yra tinkama.

Jeigu žemė, kur sodą norima auginti, yra smiltis, reikia tada ant jos užvesti molio, j duobes, j kurias rengiamasi sodinti čiepus, reikia pridėti komposto, arba dirbtinių trąšų, ir paskui per porą metų visą plotą mėžti trąšomis, gyvulių mėšlu ir ten auginti daržoves, kol bus jau prisirengta prie sodinimo čiepu.

Didesniuose plotuose toks dabars būtų perdidelis, persunkus ir perdidelių išlaidų reikalaujant, todėl reikia išskaiti dideles duobes, j jas prikrėsti molio ir trąšų, ir paskui rengtis prie čiepu sodinimo.

Jei žemė yra per daug šlapia, arba vanduo ant jos stovi ilgai, tokią žemę reikia džiovinant, iškasant ant jos paviršiaus grabes, arba gilumoje sudedant vandens nu-traukimo dūdas. Tik tokias dūdas, ar ry-nas dedant, arba net ir grabes kasant, reik-ia taikyti, kad jas nesiektų čiepu šaknys, nes tada šaknys vis besitiesdamos pirmyn, jas ardo ir žemėmis užgriauna.

Šlapia žemė, vandenį nepraleidžianti, būtina turi būti išdžiovinama trąšomis, pu-vėtromis, durpžemio atlaikomis ir tam pa-našiai. Smiltis džiovinimui šlapios žemės nėra tinkamos, nes jos, kaip sunkus substi-tutas, tik skęsta, bet ne džiovinama.

Tokiu taisyumu, arba tręsimu žemė pasi-taiso, pasidaro puresnė ir lengvai perlei-džiančia orą prie medžio šaknų, greičiau ši-luma jas pasiekia ir ant viršaus susirinkusį nuo bangaus lytaus vandenį greičiau sugė-ria; visko to stokuojant, medis greitai trokšta, arba džiūsta, gi dėl nepasibaigan-čio šlapumo, kaip jau pirmiau sakytą, šak-nys ima put.

Paskirstymas vaisinių medžių.

Atsakantis medžių paskirstymas sutei-kia tas pasekmes, kad galima išvengt išlai-dų, sutaupti laiką ir sumažinti darbą prie medžių skabymo, jų retinimo ar iškapojimo. Nukart užvedimas geros tvarkos suteikia daug patogumo pačiam žmogui ir me-džiams daug gelbsti.

Kas nori turėti sodus daržuose, privalo lyginai taikytis prie visų reikalavimų, ka-dangi ir daržuose yra geresnės ir blogesnės žemės, kaip lygiai ir žemės nuotakumas. Einant sulyg žemės gerumo, sausiausioje vietoje reikia sodinti vyšnias, jeigu klimatas joms yra tinkamas. Kiek drėgnesnė žė-

mėje galima sodinti obelis ir grušias, o drėg-niausioje slyvus.

Sodinimas medžių rėdais.

Soduose medžiai arba čiepai, paprastai sodinami rėdais. Kur žemė yra ne vienoda (šlapesnė ir sausesnė), ten sėkluočiai ir kauluočiai sodinami skyriumi. Vienok dau-gelis sodininkų, arba agronomų, stengiasi žemę suvienodinti ir padaryti ją tinkančia kaip kauluočiams taip ir sėkluočiams, atsi-žvelgiant į tai, kad sumažinus darbą ateityje. Daromą tai todėl, kad sėkluočiai (obe-lyš, grušios) gyvena ilgiau, bet auga lėčiau ir vaisius ima vest vėliau, kuomet kauluočiai (slyvos, vyšnios) auga greitai, vaisių pradė-da vest anksti, bet greitai baigia savo gy-venimą ir miršta, pudami ir džiudami. To-dėl sodinama į tuos pačius rėdus parmaino-mis, sėkluočius ir kauluočius, ko pasekmė-mis buvo tas, kad po 20 ar 30 m., sėkluočiai suauga išsišakoja ir reikalauja sau daugiau vietos, kaip tik tuom laiku, kada greta jų augusieji kauluočiai jau baigia savo gyve-nimą, ir todėl šiuos pastaruosius be skriaud-os galima iškirsi, paliekant daugiau vietos sėkluočiams.

Kitaip elgiantės galima į tuos pačius rė-dus sodinti grušias ir vyšnias, ir obelis su slyvomis, kadangi kaip obelys taip ir vyš-nios mėgsta beveik vienodą žemės drėgnu-mą. Bet toki sodinimai turi savo aplinky-bes, kurias reikia patėmyti, kadangi slyvos ir vyšnios, kaip ankstyvesnės ir greitesnės, greičiau išsišakoja ir savo šakų pavėsiu ima stelbti jaunų grūšių ir obelaičių čiepus, ku-met šie pastarieji yra dar jaunučiai. Taip dedasi su šakomis, bet nekaitai ir su šakni-mis. Vyšnių ir slyvų šaknys greitai išsiplė-toja ir labai toli siekia, ir tokiu būdu jos greitai išnaudoja šaknų maistą netik ant vietos, bet ir iš po obelių ir grūšių.

Išvengimui kenksmingumo kauluočių sėkluočiams, liekasi tik du būdai: arba kas ruduo sodo žemę tręsti ir žemę sukast, kad suleidus trąšų sultis žemėn ir tuomi pridav-us šaknims maisto, arba sodinti kauluočius nuo sėkluočių skyriumi.

Medžių tarpai rėduose.

Sodinant čiepus visuomet omenyje rei-kia turėti medžių suaugimą ir susakojimą, kad jie turėtų užtektinai saulės šviesos ir kitų patogumų.

Medžiai privalo būti sodinami taip retai, kiek galima spręst jų suaugimą ir susakojimą, kad šakomis vienas kitą nesiektų ir zu-linimais vienas kitą ne skriaustų. Medžių suaugimas tankiai paeina nuo žemės mai-tingumo, jos drėgnumo, kaip ir nuo paties medžio kelmo, nuo kurio paeina ir pats au-gimas arba bujojimas, ką galima suprast pavyzdį imant nuo suaugusių grūšios me-džių; vieni yra neaugšti, bet plačiai išsiša-koję ir šakos turi supintas ir apskritų vaini-ką, kuomet kitos laibos, augštin tik išaugę su šakomis smailai išaugusiomis viršūnėn.

Tinkamoje žemėje galima sodinti grušias ir obelis rėdais, su 20—30 pėdų viena nuo kitos, sprendžiant jų suaugimo išsiplėtoji-mą. Vyšnioms, slyvoms, pyčioms ir kitiems kauluočiams tarpus reikia palikti 12—15—20 pėdų, irgi sprendžiant jų suaugimo išsi-plėtojimą.

Galima sodinti tankiau, pavyz. obelis, jei jas pasirenkama tos rūšies, kurios medžiai auga tik augštin. Sodinimo tarpus galima spręsti ir sulyg žemės, kurion sodas sodina-ma; jei žemė kura ir lengva, medžius reikia sodinti tankiau, nes tokioje žemėje medžiai bus menkesni ir todėl jie plačiai nešakos; gi žemėje riebioje, medžius reikia sodinti re-čiau, nes čia jie bujos ir todėl jų šakos plė-tosis.

Užsodinus čiepais sodui paskirtą žemės plotą, per pirmuosius ir antruosius metus reikia išnaudoti daržovių auginimui, nes viena, sklypas žemės nebuti išnaudotas, o antra, nejudinama žemė virstų tinginiu ir tik žolėmis apsileistų. Sodinant daržovė-mis sodo žemę, žemė išsidirba, pasidaro pu-ri ir perleidžianti medžių šaknims maistą ir reikalingą drėgnumą. Neleįstina čiepais užsodintą žemės plotą paverst ganykla, nes tuomi sodas paverčiama niekais, kadangi gyvuliai ir čiepus aplaužo, ir pačių žemę sumina, padaro ją kieta. Dėl tokių nepai-sėmy, kasmet šalyje sunaikinama šimtai tukstančių čiepu, nes gyvuliams apie juos žemę sumynus, jaunų medelių šaknys nega-li kaltis žemėn ir todėl čiepai džiūsta.

(Dar bus)

SVEIKATA.

F.L.I.S.

INFLUENZA VĖL PASI-RODĖ.

New Yorko Sveikatos Komisorius Copeland išleido paskelbimą, jog šių metų Sausio mėnesį daug žmonių influenza sirgo. Liga ne tokia baisi kaip praetyje buvo, ne tokia stipri, bet atsiranda tiek ja sergančių, jog persergėjimas ne prašal-ly, ir žmonės turėtų apsipa-žinti su ligos apsišėkimais. Apsireiškimas yra paprasto plaučio. Per Sausio mėnesį 1,144 žmonės sirgo influe-nza New Yorko mieste.

Apsisaugokite nuo plaučio ir šlapių kojų. Visuomet šil-tai apsirengkite, tinkamai pasisėkite ir miegokite. Nusiprauskite rankas prieš val-gant. Kuomet namo parei-nate tuoj burną nusipraus-kite. Kuomet bile šeimos narys nesveiku jaučiasi tuoj pašaukite gydytoją.

Liga nepavojinga, bet vis-tiek nuo jos reikia apsisau-got.

SVEIKATOS PRIEŽIURA TARP VAIKŲ.

Mažiau negu vienas iš tūkstančio grupos, iš trijų tūkstančių vaikų, nuo 2 iki 7 me-tų senumo, Gary, Ind., ku-riuos Vaikų Biuro gydytojai peržiūrėjo, rado liuosais nuo fiziškų trukumų.

Biuras tarp kitko atran-da, jog beveik pusė vaikų tarp tų metų buvo apžiūrėti, ir 60.7 procentas tų apžiūrė-tų vaikų buvo vaikai svietur gimusių, baltodžių motinų. 4.8 procentas vaikų be jokių trukumų, arba 149 iš apžiūrė-tų 3,125.

Vaikai svietur gimusių tė-vų turėjo daugiau trukumų negu vietinių baltodžių tėvų ir daugiau negu murinų vai-kai.

Apart to apie šiuos mažus vaikus, apie apžiūrėjimą be-veik tūkstančio vaikų, nuro-doma apžiūrėjimo budus, kurie gal pagelbės kitiems, ar valdžios gydytojams, ar privatiškiems, vest panašius apžiūrėjimus.

Paprasciausias trukumas tarp Gary vaikų buvo gerklės ir nosies trukumai, kaip tai adnedodai ir ištinę ar li-goti liežiuviai (paliaukiai). 69% vaikų tuomi sirgo. Be-veik visuose atsitikimuose gydytojai patarė paliaukius išimti ir iš 1,626 vaikų su ne-sveikais paliaukiais, beveik dvi-penktdaliai tų vaikų paliaukiai išimta. Su kiekvie-nais metais paliaukiai eina aršyn ir aršyn.

Redakcijos Atsakymai

Visiems. Kurių korespon-dencijos šiame numeryje dėl vietos stokos netilpo, la-bai atsiprašome; sunaudosi-me jas ateinančios savaitės laidoje.

KIBIRKŠTELES.

Tai "daktaras" Zurvilas jau ir iš "Tėvynės" išsikraus-tė "su savo tulšimis". Nusikraustė jis ant galo pas Chicago gydytojų gydymo-ją. Tai tu man ir išlandyk visas pelkes! Nusikraustys kur, prirėkams, žiurėk jau su maišu ir dulina kito "žurna-

lo" jieškodamas. Susirado kokį, išsikoliojo su kuom, ir vėl kraustosi. Tikras amžinas žydas—Mik.

Na, sakykit, kas pradės pirmiau karę; ar Rusija su Lenkija, ar Lenkija su Rusi-ja, nes viena kitą mato prieš save besirengiant karėn — Dzukas.

Kai kas pasakoja, kad ka-talikai ne griešija. Bet kaip tik šleževičienė su Venciene iš laivo išlipo, tai jie pir-miausia akis išmeigė j jų de-koltes. Ar tai užtai ne grie-kas?—Dzukas.

Tas SLA. izdas tik ir kve-pia! Vuostė jį draugai soci-alistai, kvėpino ponai kri-viai, ant galo jis prakvipo ir tovariščiam sovietininkams. A, tai kvepia! — Guz.

Lietuvių kalbos pagražini-mui kauniškiai išrado nau-ju argumentus, butent, "or-nideris", "faitavimas", "mu-finimas" ir "mitingas". Lai gyvuoja kauniškiai!—Mik.

AR JUSŲ PINIGAI DIRBA?

Tarp svarbesniųjų bankų Worcesterj yra Merchants National Banka, kuri turi dvi raštines, vieną po num. 446 Main St. prieš City Hall, ir kitą 511 Main St., Park budinke.

Per metų metus ši banka dirbo patarnaudama visiems žmonėms, ir ypač atkreipė atydą darbininkus žmones, nepaisydama jokių žmonių nusistatymų tikyboj ar tau-tojų. Del tos priežasties rei-čia ją remt.

Tukstančiai mus skaityto-jų visai nesvarsto apie svar-bumą taupymo pinigų, bet laiko paslėpę, kur nieko ne-uždriba, ir kur lengvai gali-ma sunaikinti ūgim, ar va-gyste. Priverskit pinigų už kuriuos dirbat dirbt delei jusų gaunant nuošimtį. Jus niekuo-met nesiremsit ant pinigų, kuriuos uždirbat, bet ant pi-nigų, kuriuos nepraleidžiat. Sudėkit pinigus į šią stiprią finansiską įstaigą ir kuomet jus miegosite, jusų pinigai dirbs del jusų. Ši banka iš-moka 4%.

Mes norim persergēt skaitytojus nuo pirkimo į-vairių šėrų nepasitarus su banka kaslink jų vertės. Šios bankos viršininkai vi-suomet meliiai suteiks pata-rimus apie idėjimą pinigų, ir tie svarbūs patarimai nie-ko nekainuos jums; delko ne pasinaudot tuomi?

Pasitarkit, kuomet reikia patarimų, o tuom tarpu dė-mukit pinigus į Merchants National Banką.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00 Nuo susijorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,687.15 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15 SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai pri-imami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynė" dovantai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos. POMIRTINIAI SKYRIAI—\$150, 300, 600, IR 1000. PAŠALPINIAI SKYRIAI—\$5.00, 9.00 IR 12.00. SAVAITĖ.

Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America, 307 WEST 30-TH STREET, NEW YORK, N. Y.

SEVEROS GYDUOLES UZLAIKO SEIMYNOS SVEIKATA. Nuo niegtanciu isberimu vartojant SEVERA'S ESKO. Antiseptiskas Mostis. Varlojamas nuo njezu, isberimai ir kitokiu odines ligos. KAINA 50c. Klauskite pas apifekorius. W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA.

FERDINAND FURNITURE CO.

Didžiausia, svarbiausia rakandų krautuvė yra Fer-dinand Furniture Co., 243—249 Main st.

Si kompanija visuomet patarnauja Worcesterio ir apielinkės gyventojams, pa-siulydama gerus pirkinius, ir ji ypatingai stengiasi pa-taikaut visiems papras-tiems, darbininkams žmo-nėms. Dėl tos priežasties ji yra verta jų remimo.

Kita mėnesi bus daug ve-stuvių tarp lietuvių; žino-ma, reikės pirkt rakandus, divonus, ir tt. priruošimui naujų namų; taigi, jų reika-lės mes dažinojom, kad Fer-dinand Furniture Co. par-duoda geriausius rakandus, žemiausia preke. Malonu yra patart šią kompaniją vi-siems skaitytojams, kuriems tik prireikės namų rakandų.

Skaitytojai, kurie nori naujus rakandus pirkt, ga-li atidaryt atskaitą ten, ir pirkt ant išmokėjimo.

MAYKEL AUTOMOBILE KOMPANIJA.

Maykel Automobilų kom-panija, 255 ir 202 Main St., lošia svarbia role automobi-lių pardavėjų eilėse.

Per daugelį metų variusį automobilijų pardavinėjimo biznį, ji užsipelnė rėmima visų darbininkų žmonių, ku-rie turi reikala su ja. Žino-dama, kad iš jų remiasi jų pasekmė, kompanija patai-kauja jiems tiek kiek gali.

Didžiama mūsų skaityto-jų mano pirkt automobi-lius. Ir mes galime patart Maykel Automobile kompa-nija, kuri platina Maxwell ir Chalmers automobilius.

Minėti automobiliai buvo išmėginti visokiais budais, ir jie pasirodė geriausiais automobiliais, kuriuos gali-ma išdirbt. Kompanija taipgi turi vartotų automobi-lių žemomis kainomis, tas gal bus įdomu žinot skaity-tojams. Galit nupirkt auto-mobilijų įmokant mažą su-Kit pinigus į Merchants National Banką.

Nuovk skaus-ma salini- Raudus pety, mel- lungiskas trak- mas muskuli, is- narytas sunary- visuomet yra dra- gais didelio skau- mo. Taciau patry- nus trupati. PAIN-EXPELLERIU ant skaudamos vietos skausmas bus greitai pašalintas. Pain-Expelleris ir skausma yra mirksi priešai. Nusipir- kite jo banka siandien. Pasavo apitekorij- kaina tik 35 ir 70c. Per- eitinkite, kad buti ant pakelio rasyti lakara vaishazekitis. Neimkit patacgizolijom. F. AD. RICHTER & CO. 10-114 South 4th St. Brooklyn, N. Y.

PIRMAS LIETUVIŠKAS GRABORIUS Motiejus Čirvinskas 340 HARDING ST. Telefonas Park 4156.

Antanas J. Milleris, Lietuvis advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

APTIEKA

Vienintelis Lietuvis Valstinyje. Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia aty- da; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-asis mėnesius Lietuvo- je, parinkau ir pargabenau daug na- dingų vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami sužinoti narius ir svei- kate, visados kreipkitės į mūsų aptie- ką; kuriems nėra galima per tolumą ateti, tai rašykite, o mes priisigisime reikalingus vaistus per Ekspresą. A. BUDREVIČIUS, Previzorius. 93 Millbury St., Worcester, Mass.

DR. TESSMER, Dentistas. Saugus dantų taisytojas už priėmimą kainą. 306 Main St., Worcesterj. OFISO VALANDOS: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 val. vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 12 valandai.

Kuomet skauda jums galva arba negalite matyt skaityt ar dirbt, ateikite pas mus ir mes pritaikysi- me jums akinius, kurie jums pa- gelbės. Pope Optical Co., 397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvės)

PRANAS LEVERIS, Dailydė-staliorius. Užima kontraktus ant buda- vojimo ir taisyimo namų. Taip gi taisy ir dailina namus ir padaro įvairius medžio dar- bus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, mal- nekite kreiptis pas mane, po numeriu— 15 MILLBURY ST. Tel: Park 8177. Worcesterj.

Ar kenčiate nuo vidurių nesmagumų ir nevirškinimo?

Žmonės tankiai mano, kad jie turi širdies liga arba appendicitis, iš prie- žasties skausmo, kuris ištikro patina nuo geso viduriuose. Eikite pas sa- vo aptiekorį ir nusipirkite Pepsinic Seltzer, jeigu norit pasveikt.

PEPSINIC SELTZER yra vienintelis gyduolis, kuri palang- vina nerviskumą, vidurių nesmagu- mus, ir numalšina vėmima laike ne- tumo. Neturi jokių vaistų kenksmai- gų širdžiai. Galite gaut bile aptiekoj. Pepsinic Seltzer Co.,

VIETOS ŽINIOS.

Masmitingas. Worcesterio Liet. Draug. Taryba atei...

Kiekvienas lietuvis priva...

Laukiama viešnių. Taryba...

Pasisaugokite. Policija...

Nelaimė prie darbo. J. Dennis...

Už anglių rinkimą. Polici...

Nubaudė du tėvu. Teisė...

Nesuspėjo. Mazė Jefferson...

Miestas išvežs. Ikišiol gy...

gabens šiukšlius ir pelenus...

Bankrutija. Savininkas hiniškos...

Spekوليوuoa" angliais. Sulyg...

Parsiduoda namai. HAMILTON ST. arti Plantation st.

Turiu pranešt, kad aš turiu namų...

Parsiduoda. PALEI RICE SQ. naujas namas 18 kambarių...

Parsiduoda. NAUJAS NAMAS 3 žeimynų 21 rui...

JONAS BUOKAS, Notarijus ir Agentas, 25 Millbury St., Worcester, Mass.

PAJIESKOJIMAI: PAJIESKAU merginos arba našlės...

PAJIESKAU merginos ar našlės apsi...

K. J. VAIKINAS, BOX 13, Rockford, Ill.

Lietuviai! NAUJOS DAINOS IR MUZIKA. Knyga 8 lekcijos...

WITT MOTOR KOMPANIJA.

Jei dar nežinote didžiausios automobilių kompanijos Worcesterij, mes dabar pasakysim.

Išsidirbus per ilgą laiką, įtikinus visus savo teisingumu ir geru noru...

Dabar beveik visi mano pirkt automobilius pavasariui. Delto, mes teikiames...

Svarstant šiuos automobilius sulig eksperimentų, padarytų ant jų kaslik greitumo ir abelo vartojimo...

P. Witt budamas lietuviu, maloniai patarnaus Jumis ypatiška.

PARSIDUODA geras trijų gyvenimų namas. Stovi ant kampo Hadley ir Council sts.

Trejos Devynerios. Visiems žinoma augalų gyduolė "Trejanka"...

Litas Mail O. H. 6725 Stony Island Ave, Apt. 5, CHICAGO, ILL.

KILA IŠGYDOMA. Su Stuardo Plapao Paduškaitė. Jus galite mest šalin visus diržus...

NAUJAS LIETUVIS GRABORIUS Juozas J. Dirsas. Geriausiai patarnauj už pigiausią prekę...

KONCERTAS

Rengia Aido choras bendromis spėkomis su Svetainės Komitetu.

NEDELIOJE, 4 KOVO - MARCH, 1923 M.

LIETUVIŲ SVETAINEJE, 29 ENDICOTT STREET, WORCESTER, MASS. PRADŽIA 7 V. VAKARE.

Programė dalyvaus žymi dainininkė-solistė E. AUŠRIUTĖ kontralto, iš Brooklyn, N.Y.

Tai yra vienintelė tarpe lietuvių, dar pirmą kartą Worcesterijje.

Taipgi visiems gerai žinomas dainininkas - J. BUTENAS, Aido choras, ir Aido vyrų choras, duetai, ir kiti.

Programas bus gana puikus ir atsilankiusieji bus pilnai patenkinti. Užprašo Aido Choras.

"Am. Lietuvis" Knygynė. galite gaut Visokių laiškams popierų

DABAR PRADĖK PIRKT CHALLENGE PIENA. Ir taupyk Leibelius, kad gavus Brangių Dovanų.

Net ir kudikiai pastebi! Ruffles. Ir yra taip lengva visiškai iš galvos pasalinti pleiskaną.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA. TIESI KELIONĖ LIETUVA PER HAMBURGA PILVA ARBA LIEPOJŲ.

Nuga-Tone. Pasekme po 20 dienų arba gražiname jums pinigų.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA, 316 Main Street. Turtas - \$22,500,000.

Lai užsitikimas Dantistas pataiso jums dantis

Visas darbas gvarantuotas. Vartoju geriausius įrankius ir medegą.

Žemos kainos darbininkams.

ISTRAUKIUI DANTIS BE SKAUSMO!!

Dr. Frederick Brown, 31 FRONT STREET, Worcester, Mass.

CUNARD

Lietuvos Valdžios Privilegija 2,310 lietuvių

gali atvažiuoti į Amerika pradėdant ateinantį Liepos mėnesį. Cunard patarnavimas yra greičiausias...

Del tolesnių informacijų kreipkitės prie laivų kompanijos agento savo mieste, arba prie artčiausio.

111 CIGARETAI! 10c JIE YRA GERI!

Jonas Černius, 8 Vernon st., Worcester, Mass.

BEN. MENDELSON Advokatas. ir registruotas notaras Lietuvos atstovybei.

Dr. Ruth F. Bernot, Lietuvių Dantistė. Central Exchange Bldg. 311 Main St., Worcesterij.

J. L. Pašakarnis Lietuvių optometristas ir akinių pritaikintojas. 377A BROADWAY, So. Boston, Mass.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA, 316 Main Street. Turtas - \$22,500,000.

UNITED AMERICAN LINES JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE

LIETUVOS! Laivai išplaukia kas savaitę nuo Pier 86, North River, prie 46 St., per pietus.

United American Lines. Julius Rottenberg, Inc., 260 Hannover Street, Boston, Mass.

AMERICAN LINE iš New Yorko į Plymouth, Cherbourg, Hamburg.

WHITE STAR LINE iš New Yorko į Cherbourg ir Southampton.

AMERICAN LINE iš New Yorko į Plymouth, Cherbourg, Hamburg.

RED STAR LINE iš New Yorko į Plymouth, Cherbourg, Antwerp.

NEW YORK - HAMBURG - DANCIG. Gothland (3 klasa) - Kovo 28

HOLLAND AMERICA LINE. Geriausias, tiesiausias susisiekimas su Lietuva vandeniu.

RYNDAM Kovo 10-tą. NIEUW AMSTERDAM Kovo 24-tą.

VOLENDAM Balandžio 14-tą. Musų laivai turi geriausias vietas dėl trečios klasos pasažierų.

HOLLAND AMERICAN LINE, 89 State St., Boston, Mass.